

Výroční zpráva 2001

4. 6. 2002 - Bezpečnostní informační služba předkládá výroční zprávu za r. 2001.

1. [Úvodní slovo](#)
2. [Právní rámec](#)
 1. Působnost Bezpečnostní informační služby
3. [Vnější kontrola](#)
4. [Vnitřní kontrola](#)
5. [Vnitřní bezpečnost](#)
 1. Objektová bezpečnost
 2. Informační bezpečnost
 3. Ochrana utajovaných skutečností
 4. Personální bezpečnost
 5. Krizové řízení
6. [Vnitřní organizace](#)
 1. Personální statistiky (lidské zdroje)
 2. Vybrané agregované personální údaje
 3. Rozpočet 2001
7. [Spolupráce se zpravodajskými službami ČR a ostatními státními orgány](#)
8. [Spolupráce se zpravodajskými službami cizí moci](#)
9. [Podávání zpráv a ukládání úkolů](#)
10. [Zpravodajská činnost](#)
 1. Záměry a činnosti namířené proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR
 - Pravicový extremismus
 - Levicový extremismus
 - Anarchoautonomní hnutí
 2. Působení zpravodajských služeb cizí moci
 - Zpravodajské služby Ruské federace (ZS RF)
 - Zpravodajské služby některých dalších zemí
 - Zpravodajské služby Íránu
 - Zpravodajské služby Iráku
 3. Informace o činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky
 - Obchod s vojenským materiálem
 - Proliferace
 4. Organizovaný zločin
 - Nelegální migrace
 5. Terorismus
 - Situace v ČR
 6. Ochrana utajovaných skutečností a zajištění bezpečnostních prověrek podle zákona č. 148/1998 Sb.

1. Úvodní slovo

Vážené dámy, vážení pánové,
těší mě, že Vás mohu opět po roce pozdravit při příležitosti vydání Výroční zprávy Bezpečnostní informační služby za r. 2001. Stává se již tradicí, že Bezpečnostní informační služba kromě zprávy o své činnosti, jejíž zpracování i okruh adresátů ukládá službě zákon, předkládá informaci o své činnosti formou výroční zprávy široké veřejnosti. Naplňuje se tak snaha, o níž jsem hovořil ve svém úvodním slovu k předcházející zprávě, a sice odstraňovat tradiční rozpor mezi samotnou povahou práce tajné služby a zájmem veřejnosti o ni. Jistě nebude na škodu zde opět připomenout, že Bezpečnostní informační služba je i přes svou na první pohled zvláštní formu činnosti institucí demokratického státu, a veřejnost má proto právo na základní informace o její práci.

V rámci plnění svého základního úkolu - získávat informace o záměrech a činnostech, které jsou namířeny proti demokratickým základům České republiky nebo ohrožují její bezpečnost či ekonomiku - byly službě vládou stanoveny pro loňský rok v rámci její zákonem vymezené působnosti určité priority. Zjednodušeně řečeno šlo především o ochranu významných ekonomických zájmů naší republiky, boj proti extremismu a ochrana před nebezpečím teroristického útoku. Soudě podle přehledu úkolů, které vláda službě během sledovaného období zadala, a podle pouhého výčtu zpráv a informací předaných vládě nebo jejím jednotlivým členům lze Bezpečnostní informační službu jistě považovat za důležitý informační zdroj vlády, nutný pro její rozhodování v zásadních ekonomických i bezpečnostních otázkách.

Plnění uvedených, mnohdy velice náročných úkolů by se neobešlo bez zvyšování profesionality příslušníků Bezpečnostní informační služby a ne náhodou byla právě v loňském roce soustředěna pozornost moje i mých kolegů na zvyšování profesionality především zpravodajského výkonu. Odvádí-li totiž služba především na zpravodajském poli kvalitní výkon, posiluje se dle mého názoru na základě odevzdaných kvalitních výsledků důvěra vlády, politiků a konečně všech občanů k Bezpečnostní informační službě. Samozřejmým předpokladem získávání či udržení uvedené důvěry je striktní dodržování zákonů službou, a to se zvláštním zřetelem na případy, kdy zákon za jasně definovaných a kontrolovatelných podmínek dovoluje službě narušit práva a svobody občanů.

Přál bych si, aby tato výroční zpráva Bezpečnostní informační služby opět pomohla přiblížit její, mnohdy mýty opředenou činnost více vám, občanům a aby vám, pokud jste se seznámili i s předcházejícími zprávami, poskytla i určitý obraz o jejím vývoji. V neposlední řadě bych si pak přál, aby přečtení této zprávy ve Vás vyvolalo přesvědčení o smysluplnosti existence Bezpečnostní informační služby

Děkuji za Váš zájem a pozornost

PhDr. Jiří Růžek
Ředitel Bezpečnostní informační služby

2. Právní rámec

PŮSOBNOST BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBY

V porovnání s rokem 2000 nedošlo v legislativní oblasti týkající se Bezpečnostní informační služby (dále jen „BIS,“) ke změnám. Činnost, postavení a působnost BIS jako zpravodajské služby demokratického státu upravuje zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění zákona č. 118/1995 Sb., zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění zákona č. 160/1995 a zákona č. 155/2000 Sb. Při své činnosti se BIS řídí Ústavou České republiky a ostatními zákony a právními předpisy.

BIS se sice iniciativně podílela především na přípravě novely zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky a zákona o kontrole zpravodajských služeb Parlamentem. Vládní návrhy těchto zákonů však nebyly Poslaneckou sněmovnou přijaty. Nepodařilo se prosadit novelu zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, která byla připravována tak, aby dostatečně reagovala na vývoj právní úpravy ostatních oblastí, které mají vliv na plnění úkolů BIS v její působnosti. Rovněž nedošlo ke změnám v právním postavení příslušníků BIS a v jejich služebním poměru, protože vládní návrh zákona o služebním poměru příslušníků ozbrojených sborů byl Poslaneckou sněmovnou odmítnut.

Podle § 2 zákona č. 153/1994 Sb. je BIS *státním orgánem pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací (dále jen „zabezpečování informací,“) důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky*

Obecné vymezení působnosti BIS stanoví § 5 odst. 1 zákona č. 153/1994 Sb., podle něhož

Bezpečnostní informační služba zabezpečuje informace

- i. o záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky,
- j. o zpravodajských službách cizí moci,
- k. o činnostech ohrožujících státní a služební tajemství,
- l. o činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky,
- m. týkající se organizovaného zločinu a terorismu

V souladu s § 5 odst. 4 zákona č. 153/1994 Sb. BIS *plní další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána*

Ukládání úkolů BIS upravuje § 8 zákona č. 153/1994 Sb. BIS je oprávněna úkolovat vláda a prezident republiky v mezích její zákonné působnosti. Prezident republiky ukládá BIS úkoly s vědomím vlády.

K plnění svých úkolů je BIS oprávněna spolupracovat s ostatními zpravodajskými službami ČR. Zákon tuto spolupráci podle § 9 zákona č. 154/1994 Sb. podmiňuje dohodami uzavíranými mezi zpravodajskými službami se souhlasem vlády.

Spolupráci se zpravodajskými službami cizí moci může BIS uskutečňovat pouze se souhlasem vlády. Spolupráce přispívá k plnění úkolů BIS a probíhá na základě usnesení vlády s množstvím zpravodajských služeb cizí moci.

3. Vnější kontrola

Činnost BIS podléhá podle § 12 zákona č. 153/1994 Sb. kontrole vlády a Parlamentu.

Kontrola, kterou provádí vláda, vyplývá z odpovědnosti vlády za činnost BIS a z odpovědnosti ředitele BIS vládě. Zákon nestanoví rozsah ani způsob provádění kontrolní činnosti vlády.

Od dubna 2000 je koordinace činnosti BIS vládou svěřena do kompetence 1. místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí Vladimíra Špidly. Jeho prostřednictvím je o situaci v oblastech působnosti BIS pravidelně informována vláda.

Parlamentní kontrolní činnost vůči BIS je upravena § 18 až 21 zákona č. 154/1994 Sb. Kontrolní činnost Parlamentu ČR vykonává Poslanecká sněmovna prostřednictvím svého zvláštního kontrolního orgánu, který k tomuto účelu zřídila. Oprávnění tohoto kontrolního orgánu a povinnosti ředitele BIS vůči němu jsou zákonem přesně stanoveny.

BIS považuje vnější kontrolní činnost vlády a parlamentu za důležitý předpoklad pro vlastní činnost, který přispívá ke kvalitnímu plnění úkolů v její působnosti.

4. Vnitřní kontrola

Vnitřní kontrola v BIS a v jejích organizačních útvech vychází z obecné zásady kontroly vykonávané v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti.

Kromě toho odbor inspekce jako útvar přímo řízený ředitelem provádí zvláštní kontrolní činnost v případech, kdy je tímto úkolem ředitelem BIS pověřen.

Při kontrolní činnosti jsou respektovány základní zásady, formulované ve třetí části zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

V minulosti taková kontrola proběhla u několika organizačních útvarů, vždy se zaměřením na dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů. V průběhu roku 2001 nebyla taková kontrola nařízena.

Činnost odboru inspekce vychází z organizačního řádu BIS a je upravena i vnitřním předpisem, kterým se stanoví zásady řízení konaného příslušníky odboru inspekce.

Hlavní činností odboru je působnost ve třech oblastech:

- činnost v postavení policejního orgánu podle § 12 odst.2 trestního řádu, tedy v případech podezření ze spáchání trestného činu příslušníkem BIS;
- činnost při prošetřování případů podezření ze spáchání kázeňských přestupků příslušníky BIS, včetně prošetřování mimořádných událostí;
- prošetřování stížností a oznámení příslušníků i subjektů vně BIS.

Četnost těchto činností v porovnání s předchozími léty je patrná z následující tabulky:

Rozlišení věcí:	1999	2000	2001
činnost v postavení policejního orgánu (ČVS)	30	26	16
šetření ve věcech přestupkových (Vyš)	145	97	96
šetření ve věcech stížností a oznámení	170	118	115

a) Činnost odboru inspekce v postavení policejního orgánu

Přehled o činnosti příslušníků odboru inspekce v postavení policejního orgánu co do charakteru jednotlivých případů a způsobů jejich ukončení podává následující tabulka:

poř.	Trestné činy :			Odloženo - § 159 tr.řádu		neukončeno	předáno ke stíhání	vyřízeno kázeňsky
		jednotlivá ČVS	počet skutků	/odst. 1	/odst. 4			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	Ohrožení utajované skut., § 106 tr.zák	1,4,8,14	4	1		1	2	
2	Ohrožení utajované skut., § 107 tr.zák	16	1	1				
3	Zneužívání pravomoci veř. činitele, § 158/1 tr.zák	2	1	1				
4	Zneužívání pravomoci veř. činitele, §158/1 a), 2 c) tr.zák	4	1				1	
5	Přijímání úplatku, § 160 tr.zák	17	1			1		
6	Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 178/2,3 c) tr.zák	4	1				1	
7	Nedovolené ozbrojování, §185/2 a),b) tr.zák. 4	1				1		
8	Šíření poplašné zprávy, § 199/1,2 tr.zák	4	1				1	
9	Pomluva, §206 tr.zák	9	1	1				
10	Vydírání, § 235/1 tr.zák	3	1	1				
11	Krádež, § 247/1 tr.zák. 7	1		1				
12	Podvod, § 250/1 tr.zák	4,8,10,15	4	1			2	1
13	Neuposlechnutí rozkazu, §273/1 tr.zák	4	1				1	
14	Porušování práv a chráněných zájmů vojáků, § 279/1	5,6	2	2				

	tr.zák							
15	Porušování služebních povinností, § 288a tr.zák	12,13	2	1				1
16	Omylem použité číslo vyš. spisu	11						
	Celkem		23	9	1	2	9	2

K tomu následující komentář:

sl. (2) - právní kvalifikace skutku, který byl předmětem šetření a z jehož spáchání byli podezřelí příslušníci BIS

sl. (3) - ČVS, v nichž byly jednotlivé skutky prošetřovány

sl. (4) - počet skutků podle jednotlivých ustanovení trestního zákona

sl. (5) - věci odložené usnesením policejního orgánu BIS podle § 159a/1 tr. řádu, tj. prošetřovaný skutek nebyl trestným činem ani nebylo na místě věc vyřídit jinak, resp. prošetřovaný skutek se vůbec nestal (39,1 % všech skutků)

sl. (6) - věc odložena usnesením policejního orgánu podle § 159a/4 tr. řádu, protože nebyl zjištěn pachatel

sl. (7) - dosud neukončené věci - přechází do r.2002

sl. (8) - skutky předané vyšetřovateli Policie ČR k trestnímu stíhání (39,1 % všech skutků)

sl. (9) - skutky odevzdané ke kázeňskému řízení podle § 51 a násl. zák. č. 154/1994 Sb.

b) Šetření ve věcech přestupkových

Do této kategorie spadají zejména případy dopravních nehod příslušníků BIS, meritorně prošetřované místně příslušnými orgány Policie ČR. Odbor inspekce tato šetření doplňuje o zjištění, která policejní útvary nemohou obstarat.

Dále sem spadají případy mimořádných událostí, případně i jiné věci, u nichž je dáno podezření ze spáchání přestupků příslušníky BIS, a to jak porušením právních předpisů nebo vnitřních předpisů.

Případy, u nichž je zjištěno zavinění příslušníka, jsou průběžně postupovány ke kázeňskému řízení podle § 51 a násl. zákona č. 154/1994 Sb.

c) Šetření ve věcech stížností a oznámení

Jde o šetření a vyřizování stížností, oznámení a podnětů. Jedná se o různé podněty a podání jak příslušníků BIS, tak i osob a institucí vně BIS.

Z celkového počtu 115 podání připadá 99 (tj. 86,1 %) na oznámení a 16 (tj. 13,9 %) na stížnosti.

Spadá sem i určitý počet (26%) podání osob, které vykazují známky duševní poruchy, resp. v průběhu šetření je taková porucha či choroba přímo diagnostikována příslušným zdravotnickým zařízením. Někteří stěžovatelé po prošetření jejich stížností a po obdržení odpovědi jsou s výsledkem nespokojeni a podávají opakované stížnosti, které jsou buď opakovaně šetřeny a v případě,

že opakovaná podání neobsahují žádné nové, dosud neprošetřené skutečnosti, jsou bez dalšího odložena.

Šetření ve všech výše uvedených případech je uzavřeno buď odložením bez dalších opatření, či předáním ke kázeňskému řízení. V případě podezření ze spáchání trestného činu je věc postoupena do působnosti policejního orgánu. Pokud je šetřením zjištěno, že záležitost nespadá do působnosti BIS, je věc neprodleně postoupena příslušnému orgánu k dalšímu opatření.

5. Vnitřní bezpečnost

Objektová bezpečnost

V rámci zajištění objektové bezpečnosti byla v souladu s vyhláškou Národního bezpečnostního úřadu (dále NBÚ) č. 339/1999 Sb., o objektové bezpečnosti provedena kategorizace objektů, v nichž dochází k pohybu utajovaných skutečností a které BIS ke své činnosti využívá. S ohledem na efektivní využití finančních prostředků byly stanoveny způsoby ukládání, zpracovávání a projednávání utajovaných skutečností v podmínkách BIS.

Přijatá opatření jsou postupně realizována.

Pro ukládání utajovaných skutečností včetně kategorie PŘÍSNĚ TAJNÉ byl v areálu centrály BIS Praha - Stodůlky vybudován specializovaný komorový archiv. V rámci technického zajištění jednotlivých pracovišť je u objektů BIS realizována zásadní rekonstrukce systémů elektrické zabezpečovací signalizace Bezprostřední okolí objektů a vybrané vnitřní prostory jsou monitorovány prostředky průmyslové televize. Prostory určené pro projednávání utajovaných skutečností jsou technicky zajišťovány proti odposlechu.

U objektů zařazených minimálně do kategorie DŮVĚRNÉ byla zřízena profesionální ostraha silami BIS.

Závazná pravidla pro práci s utajovanými skutečnostmi a způsoby jejich konkrétní ochrany jsou pravidelně zveřejňovány ve formě rozkazů ředitele BIS, náměstka - bezpečnostního ředitele, Provozních řádů objektů a Provozních řádů pracovišť.

Informační bezpečnost

V oblasti informační bezpečnosti certifikoval NBÚ v září 2001 informační systémy (dále IS) BIS určené pro nakládání s utajovanými skutečnostmi. Informační systém pro nakládání s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení DŮVĚRNÉ má přidělen certifikát NBÚ na tři roky a informační systémy pro nakládání s utajovanými skutečnostmi TAJNÉ a vyšší mají přidělen certifikát NBÚ na dva roky.

Bezpečnostní politika IS BIS je tvořena systémem opatření z oblasti počítačové, komunikační, fyzické a personální bezpečnosti, včetně organizačních opatření, na základě provedené analýzy rizik. Je tak zajištěna požadovaná úroveň bezpečnosti. Stav bezpečnosti IS BIS je pravidelně vyhodnocován.

Ochrana utajovaných skutečností

Těžiště činnosti v této oblasti směřovalo zejména mimo rámec BIS. Na základě dožádání soudů, státního zastupitelství, jednotlivých součástí Ministerstva vnitra ČR nebo Ministerstva obrany ČR bylo prováděno posouzení písemností BIS (FBIS) z hlediska stupně utajení podle § 6 zákona 148/1994 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.

Aktuální právní otázky ochrany utajovaných skutečností byly řešeny zejména formou rozkazu nebo pokynu náměstka-bezpečnostního ředitele.

Personální bezpečnost

V roce 2001 bylo odebráno dříve vydané osvědčení ke styku s utajovanými skutečnostmi dvěma příslušníkům BIS. V jednom případě bylo důvodem jednání, pro které byl příslušník dále stíhán orgány činnými v trestním řízení pro trestný čin ohrožení utajované skutečnosti, ve druhém případě byla u příslušníka zjištěna závažná bezpečnostní rizika.

Při provádění bezpečnostní prověrky uchazečů o přijetí do služebního a pracovního poměru musela být zhruba třetina uchazečů odmítnuta pro nesplnění kritérií zákona č. 148/1998 Sb.

Krizové řízení

Zástupce BIS se pravidelně účastnil jednání Výboru pro nouzové plánování a Výboru pro civilní nouzové plánování. Na základě nové organizace Ústředního krizového štábu došlo k ustavení ředitele BIS jako stálého člena tohoto štábu. Byly vypracovány vnitřní předpisy, které byly reakcí na tzv. krizové zákony, a následně bylo zahájeno vypracování havarijních plánů, krizových plánů ochrany objektů a krizového plánu BIS.

Bylo navrženo materiální vybavení pro činnost krizového štábu ředitele BIS. Došlo k vypracování nových smluv na dodávky materiálů nezbytných pro činnost BIS v období krizových situací.

V oblasti ochrany příslušníků a pracovníků BIS bylo vydáno několik materiálů, a to především v souvislosti s událostmi, ke kterým došlo 11. září 2001 ve Spojených státech.

S cílem zajistit kolektivní ochranu byly vypracovány nové zaktualizované postupy pro uvádění úkrytu do jednotlivých provozních stavů.

V průběhu roku 2001 se BIS nadále podílela na vypracování materiálu „Obecné zásady pro činnost státu při přechodu z mírového stavu do stavu ohrožení státu nebo válečného stavu při řešení vojenských krizových situací“.

6. Vnitřní organizace

PERSONÁLNÍ STATISTIKY (LIDSKÉ ZDROJE)

Již v roce 2000 se BIS ve své personální politice zaměřila především na zkvalitnění výběru nově přijímaných pracovníků, stabilizaci kmenového stavu, doplnění požadované úrovně vzdělání a na jazykové vzdělávání. V roce 2001 tento trend pokračoval. Z dále uvedených statistik vyplývá, že deklarovaný záměr se postupně daří naplňovat.

VYBRANÉ AGREGOVANÉ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Stav k 31. prosinci 2000

Složky	Plánovaný stav v %	Skutečný stav v %	Muži v %	Ženy v %	VŠ-M v %	VŠ-Bc v %	ÚS v %	SO+Z v %
výkonné	100	82,5	69,1	30,9	34,3	11,5	50,9	3,3
bezpečnostní	100	85,1	55,8	44,2	26,7	8,1	60,5	4,7
podpůrné	100	94,2	57,3	42,7	28,4	1,5	67,5	2,6
Týlové	100	82,3	67,3	32,7	29	6,5	59,8	4,7
BIS celkem	100	85,2	64,8	35,2	31,5	8,2	56,8	3,5

Stav k 31. prosinci 2001

Složky	Plánovaný stav v %	Skutečný stav v %	Muži v %	Ženy v %	VŠ-M v %	VŠ-Bc v %	ÚS v %	SO+Z v %
výkonné	100	84,3	68,7	31,3	35,5	11,1	50,3	3,1
bezpečnostní	100	89,2	56,8	43,2	18,9	5,4	70,3	5,4
podpůrné	100	89,7	63,5	36,5	30,7	1,6	65,6	2,1
Týlové	100	86	65,8	34,2	29,7	6,3	59,5	4,5
neplacená záloha	-	100	-	100	13,6	4,5	77,4	4,5
BIS celkem	100	88,3	64,5	35,5	31,8	7,8	57,1	3,3

Odchody příslušníků k 31. prosinci 2000

odchody 2000	z vůle zaměstnance	z vůle organizace				odchody celkem
složky	§ 39 v %	§ 44 v %	§ 40 v %	§ 44 v %	§ 38 v %	v %
výkonné	70	5	20	-	5	100
ostatní	93	7	-	-	-	100
celkem	80	6	11	-	3	100

Počet příslušníků, kteří v daném roce ukončili služební poměr k BIS, představuje 4,7 % z celkového stavu

Odchody příslušníků k 31. prosinci 2001

odchody	z vůle zaměstnance	z vůle organizace				odchody celkem
složky	§ 39 v %	§ 44 v %	§ 40 v %	§ 44 v %	§ 38 v %	v %
výkonné	63	7	20	7	3	100
ostatní	58	33	-	-	9	100
celkem	62	14	14	5	5	100

Počet příslušníků, kteří v daném roce ukončili služební poměr k BIS, představuje 4,8 % z celkového stavu

Přijímací řízení

Přijímací řízení v roce 2000

2000	Osloveno uchazečů	Zahájeno přij. řízení	Přijato	Muži	Ženy	VŠ-M	VŠ-Bc	ÚS	SO+Z
Výkonné složky	100%	65%	15%	40%	60%	66%	20%	14%	0%
Ostatní	100%	57%	17%	69%	31%	22%	1%	44%	33%
Celkem	100%	60%	16%	60%	40%	35%	7%	35%	23%

Počet přijatých příslušníků v roce 2000 představuje 8,8 % z celkového stavu

Přijímací řízení v roce 2001

2001	Osloveno uchazečů	Zahájeno přij. řízení	Přijato	Muži	Ženy	VŠ-M	VŠ-Bc	ÚS	SO+Z
Výkonné složky	100%	59%	13%	76%	24%	39%	12%	49%	0%
Ostatní	100%	58%	20%	51%	49%	22%	1%	53%	24%
Celkem	100%	59%	17%	59%	41%	27%	5%	51%	17%

Počet přijatých příslušníků v roce 2001 představuje 8,3 % z celkového stavu

Vzdělání managementu BIS

Stav k 31.prosinci 2000

	VŠ - M v %	VŠ - Bc v %	ÚS v %	SO+Z v %	celkem v %
úsek ředitele	100	-	-	-	100
personální složky	100	-	-	-	100
zpravodajské složky	52,9	41,2	5,9	-	100
zabezpečovací složky	100	-	-	-	100
složky bezpečnostního ředitele	60	20	20	-	100
analytické složky	100	-	-	-	100

Stav k 31.prosinci 2001

	VŠ - M v %	VŠ - Bc v %	ÚS v %	SO+Z v %	celkem v %
úsek ředitele	100	-	-	-	100
personální složky	100	-	-	-	100
zpravodajské složky	42,1	36,8	21,1	-	100
zabezpečovací složky	100	-	-	-	100
složky bezpečnostního ředitele	60	20	20	-	100
analytické složky	100	-	-	-	100

Vzdělání ostatních příslušníků BIS

Stav k 31.prosinci 2000

	VŠ - M v %	VŠ - Bc. v %	ÚS v %	SO+Z v %	celkem v %
úsek ředitele	46,2	-	51,2	2,6	100
personální složky	28,1	1,4	69,1	1,4	100
zpravodajské složky	32,4	10,7	53,2	3,7	100
zabezpečovací složky	26	5,7	64,2	4,1	100
složky bezpečnostního ředitele	10,1	4,2	79,8	5,9	100
analytické složky	44,1	10,2	45,7	-	100

Stav k 31.prosinci 2001

	VŠ - M v %	VŠ - Bc. v %	ÚS v %	SO+Z v %	celkem v %
úsek ředitele	44,1	1,7	52,5	1,7	100
personální složky	32,8	1,8	63,6	1,8	100
zpravodajské složky	32	10,1	54,3	3,6	100
zabezpečovací složky	26,2	5,6	64,3	3,9	100
složky bezpečnostního ředitele	11,3	4	79	5,7	100
analytické složky	46,6	10,3	43,1	-	100

Rozpočet 2001

Základní rozpočtové objemy příjmů a výdajů kapitoly 305 - BIS byly schváleny zákonem č. 491/2000 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2001.

Vzhledem k vývoji konkrétních podmínek hospodaření s rozpočtovými prostředky během tohoto období Ministerstvo financí ČR provedlo příslušná rozpočtová opatření, jimiž byl celkově snížen schválený rozpočet výdajů o 4 655 tis. Kč na upravený rozpočet 868 936 tis. Kč.

Schválený rozpočet příjmů ve výši 77 000,0 tis. Kč, byl naplněn částkou ve výši 94 756,0 tis. Kč, tj. na 123,06 %. Rozhodující objemy zde tvoří příjmy za pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem. Index celkových příjmů ve srovnání s rokem 2000 činí 110,91 %.

Upravený rozpočet výdajů celkem ve výši 868 936,0 tis. Kč byl čerpán na 97,48 %, nečerpání činí celkem 21 867,5 tis. Kč.

Na nedočerpání upraveného rozpočtu se podílí běžné výdaje, a to především nižším objemem realizovaných mzdových prostředků a pojistného vypláceného zaměstnavatelem z důvodu nenaplnění pracovníků služby.

Kapitálové výdaje byly v celkovém souhrnu vyčerpány (při převodu do rezervního fondu ve výši 2 974 tis. Kč).

Vzhledem k výše uvedenému vyjadřuje celkové saldo kapitoly BIS v porovnání konečné realizace příjmů a výdajů oproti schváleným finančním ukazatelům velmi dobrý vztah ke státnímu rozpočtu a jeho zlepšení jak oproti schválenému, tak i oproti upravenému, bez dalších nároků na něj.

Index celkových výdajů kapitoly ve srovnání s rokem 2000 činí 118,93 %.

Mezi prioritní oblasti výdajů kapitoly v roce 2001 patřilo především pokračování v zabezpečování a částečném rozvoji u prostředků výpočetní techniky, včetně

software, při budování informačních systémů, vytváření systémů spojení a vybavování zpravodajskými prostředky.

Velká pozornost byla, obdobně jako v předchozích letech, věnována především nezbytným potřebám v souvislosti se zabezpečováním zákona č. 148/1998 Sb. Obdobný trend ve vynakládání výdajů lze očekávat i při plnění rozpočtu v roce 2002. V souvislosti s členstvím České republiky v NATO a postupné integraci do evropských struktur je potřebné přiblížení k běžným evropským standardům i v činnosti zpravodajských služeb, a to jak v jejich technické úrovni, tak i v kvalitě zajištění ochrany utajovaných skutečností.

Podrobný rozklad plnění rozpočtových příjmů a čerpání rozpočtových výdajů dle jednotlivých seskupení a podseskupení položek je obsažen v závěrečném účtu kapitoly BIS za rok 2001 v rámci kapitolního sešitu předkládaného k projednání do Výboru pro obranu a bezpečnost Parlamentu ČR v březnu 2002.

Plnění rozpočtu kapitoly BIS v letech 1999 až 2001 (v tis. Kč)

	1999	2000	2001
Výdaje kapitoly BIS celkem	697 788	712 219	847 068
z toho :			
Kapitálové výdaje celkem	112 749	128 785	166 334
Běžné výdaje celkem	585 039	583 434	680 734
Příjmy kapitoly BIS celkem	81 906	85 435	94 756

Hospodaření s přidělenými rozpočtovými prostředky státního rozpočtu v průběhu roku 2001 odpovídalo základním potřebám BIS.

Přes přijatá rozpočtová opatření a restrikce již při tvorbě rozpočtu na toto období však byly vytvořeny základní nutné podmínky pro splnění hlavních úkolů zpravodajské služby.

7. Spolupráce se zpravodajskými službami ČR a ostatními státními orgány

STATISTIKA ZPRAVODAJSKÝCH A DALŠÍCH INFORMACÍ PŘEDANÝCH JEDNOTLIVÝM OPRÁVNĚNÝM ADRESÁTŮM

Statistické porovnání informací zaslaných ústavním činitelům v letech 1998-2001:

	1998	1999	2000	2001
prezident republiky	6	11	14	19
předseda vlády	39	12	10	5
místopředsedové vlády; ministr práce a sociálních věcí	8	12	75	93
ministr bez portfeje - kromě administrativního šetření - viz dále	35	117	8	3
ministr vnitra	53	62	64	82
ministr zahraničních věcí	28	74	62	36
ministr obrany	2	1	1	11
ministr financí	5	26	10	62
ministr průmyslu a obchodu	4	4	3	20
ministr zdravotnictví	18	20	-	30
ministr spravedlnosti	5	16	16	24
ministr kultury	3	3	-	5
ministr dopravy a spojů	-	4	-	7
ministr pro místní rozvoj	1	-	-	4
ministr životního prostředí	3	-	-	1
ministr školství, mládeže a tělovýchovy				1
ministr zemědělství				2
CELKEM	210	362	263	405

STATISTIKA ZPRAVODAJSKÝCH A DALŠÍCH INFORMACÍ ZASLANÝCH OSTATNÍM OPRÁVNĚNÝM ADRESÁTŮM (NAPŘ. ORGÁNY STÁTNÍ SPRÁVY, ATD.).

	2001
Policie ČR	147
ÚZSI	59
VOZ	41
VZS	27
NBÚ - kromě bezpečnostních prověrek - viz dále	73
Legislativní rada vlády	4
Výbor pro zpravodajskou činnost	17
Úřad vyšetřování pro ČR	10
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	6
Městský soud	7
Český báňský úřad	3
Ostatní	29
Celkem	423

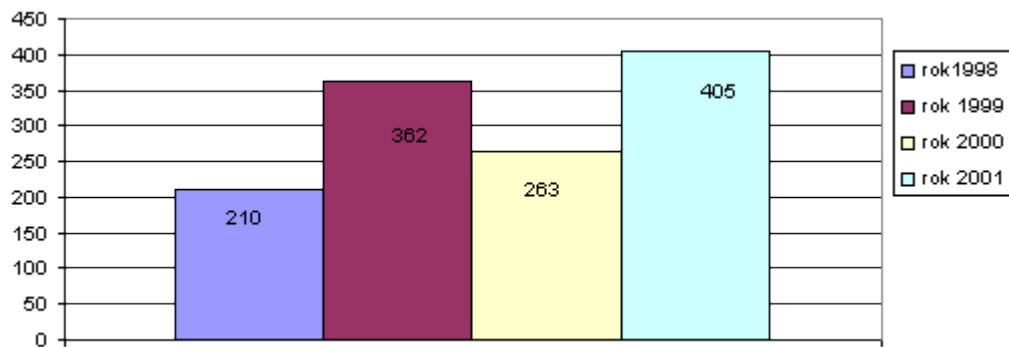
STATISTIKA INFORMACÍ ZASLANÝCH PARTNERSKÝM ZAHRANIČNÍM SLUŽBÁM A NATO

	2001
Zahraniční ZS + NATO celkem	819

POVOLENÍ K PROVÁDĚNÍ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S VOJENSKÝM MATERIÁLEM

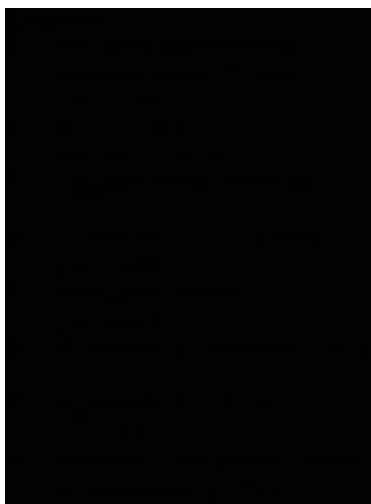
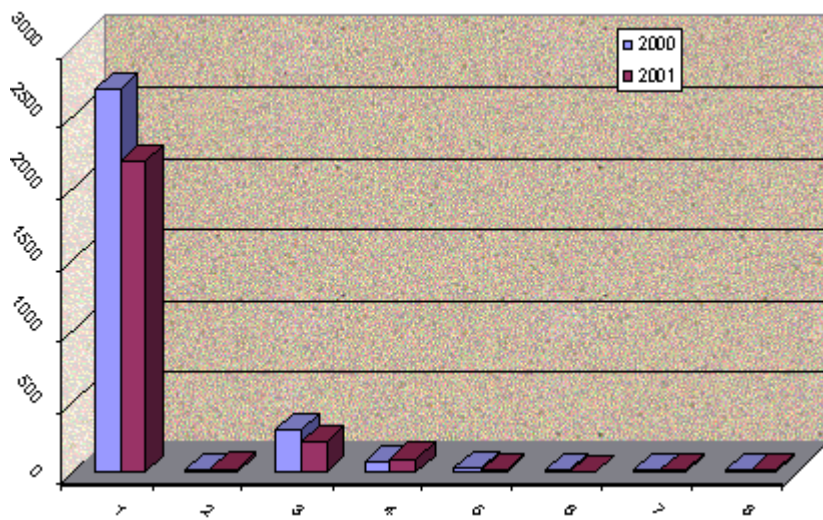
typ informace podle obsahu	Celkem 2001	Nedoporučující stanovisko
stanovisko k povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem dle z.č. 38/1994 Sb	42	1
stanoviska ke změně statutárního orgánu spol.disponující povolením dle z.č. 38/1994 Sb	23	
stanoviska k udělení výjimky dle z.č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu ,ve znění pozdějších předpisů	11	
opakované prověření firem, kterým již bylo povolení vydáno	34	
Celkem	110	1

GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ POROVNÁNÍ POČTU ZASLANÝCH INFORMACÍ ÚSTAVNÍM ČINITELŮM.

1

GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ A POROVNÁNÍ VYDÁVANÝCH STANOVISEK ZA ROKY 2000-2001

8. Spolupráce se zpravodajskými službami cizí moci

A) BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE

BIS v současné době spolupracuje s 65 službami z 41 země světa. Množství vyměňovaných informací a společných akcí vzrostlo v roce 2001 o třetinu. Důležitější než kvantita je stále lepší kvalita vzájemných styků. Spolupráce je konkrétnější, důslednější a cílenější. Zahrnuje nejen výměnu materiálů a dotazů, ale i řadu expertních jednání a z nich plynoucí společné operativní akce. BIS udržuje kontakty se všemi členskými zeměmi NATO a Evropské unie (dále EU) a dalšími důležitými partnery.

B) MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE

Nové úkoly přináší členství BIS ve Zvláštním výboru NATO (AC/46), který byl založen rozhodnutím Severoatlantické rady již 3.12.1952 a patří tak k nejstarším výborům Aliance. Jeho členy jsou kontrarozvědčné služby členských států aliance. BIS zde zastupuje celou zpravodajskou komunitu ČR.

Zvláštní výbor je poradním orgánem Severoatlantické rady (North Atlantic Council, NAC) v záležitostech civilního ohrožení Aliance a jejich členských států, tzn. zejména v otázkách týkajících se špionáže, terorismu a jiných subverzních aktivit, které mohou pro Alianci představovat hrozbu. Role Zvláštního výboru vzrostla po 11.září 2001, kdy zde byla bezprostředně ustanovena protiteroristická analytická buňka, která týdně informuje generálního tajemníka NATO i NAC a úzce spolupracuje s vojenskými orgány.

Již v roce 2000 BIS navázala první kontakty s představiteli bezpečnostních složek EU a je připravena zodpovědět všechny dotazy a spolupracovat již nyní na společných cílech. BIS se aktivně podílí na přípravách pro plné zapojení ČR do Schengenského bezpečnostního systému. Je plnoprávným členem Pracovní skupiny pro schengenskou spolupráci a jejích podskupin pro modernizaci vízového procesu, modernizaci kontroly osob na hranicích a vytvoření schengenského informačního systému.

9. Podávání zpráv a ukládání úkolů

Předávání informací zpravodajskými službami upravuje § 8 zákona č. 153/1994 Sb., poskytování informací zpravodajským službám od orgánů státní správy stanoví § 11 téhož zákona.

V roce 2001 pokračoval trend nárůstu konkrétních úkolů zadávaných BIS, což je zřejmé z výše uvedených statistických přehledů.

Úkoly zadávané oprávněnými subjekty, především vládou a prezidentem ČR, korespondují s prioritami činnosti BIS. Jedná se především o oblast významných ekonomických zájmů, terorismu, extremismu a organizovaného zločinu.

Z konkrétních informačních výstupů je zřejmá i snaha o výrazné zkvalitnění výstupních materiálů co do formy i obsahu. Cílem je zpracovávat a předávat oprávněným adresátům takové informace, které budou kvalitní, přesné, úplné a včasné, tak, aby adresát byl schopen na jejich základě přijímat rozhodnutí.

Vláda je pravidelně informována prostřednictvím jejího 1. místopředsedy a ministra práce a sociálních věcí o zpravodajské situaci v oblastech působnosti BIS. Totožný materiál je zasílán prezidentu republiky.

10. Zpravodajská činnost

ZÁMĚRY A ČINNOSTI NAMÍŘENÉ PROTI DEMOKRATICKÝM ZÁKLADŮM, SVRCHOVANOSTI A ÚZEMNÍ CELISTVOSTI ČR

Ideová východiska a aktivity extremistických skupin jsou zaměřeny na odmítání či destrukci demokratického systému. Jejich cílem nebo důsledkem je záměna demokratického systému za systém antagonistický (totalitní režim, diktatura, anarchie) a likvidace lidských, občanských a politických práv a svobod. Většina extremistů, s výjimkou anarchoautonomů, vychází z již známých totalitních konceptů, jako je leninský bolševismus, fašismus a nacismus.

V posledních letech extremistické skupiny udržují obecný trend k lepší organizovanosti a koncepčnosti svých aktivit, významným faktorem je trvající zájem o etablování se na veřejné politické scéně, který je již částečně naplňován. Zásadní úlohu v tomto směru sehrávala již registrovaná politická strana Vlastenecká republikánská strana (dále VRS) a především její noví členové přestoupivší z registrovaného občanského sdružení Národní aliance (dále NA) a z neregistrované organizace Národní odpor (dále NO).

Elementárním tématem, na němž se jednotlivé extremistické skupiny výrazněji profilují, zůstává mj. odmítání některých základních lidských práv a svobod pro určité skupiny osob, odmítání politické plurality apod. Nacionalistické a xenofobní postoje jsou nadále využívány pro odmítání současné zahraničně politické orientace ČR, ve snaze vymanit ČR z mezinárodních demokratických struktur a ze spojeneckých závazků a zabránit integraci republiky do EU.

Extremistické skupiny působící na území ČR spolupracují s obdobně orientovanými zahraničními subjekty, přičemž jejich vzájemná spolupráce se v různé míře zkvalitňuje

Pravicový extremismus

Do existující politické strany VRS vstoupila počátkem roku 2001 část členů registrovaného občanského sdružení (NA), stejně jako část členů neregistrované organizace NO. Prvotním záměrem nových členů VRS bylo uskutečnění mimořádného sjezdu VRS počátkem roku 2001 a iniciování podstatných změn ve vedení strany. Tyto změny měly spočívat především v odvolání stávajícího předsedy VRS a jeho nahrazení osobou, která by byla nakloněna jednak názorové orientaci nových členů a jednak připravovaným změnám v celkovém zaměření VRS. V rámci změn mělo dojít i k obsazení většiny míst ve vrcholných orgánech strany novými členy VRS z řad pravicově extremisticky orientovaných osob. Součástí změn byl i návrh na změnu názvu strany na Národně sociální blok (NSB).

Od počátku roku 2001 pak noví členové VRS z řad NA a NO pokračovali ve snaze o ovládnutí této již registrované politické strany. Mimořádný sjezd VRS v březnu 2001 v Praze byl úspěšným vyvrcholením těchto tendencí, když bylo odvoláno celé předsednictvo strany, členové dozorcí i revizní komise, sjezd rozhodl o změně názvu strany na Národně sociální blok (NSB) a o změně znaku strany.

V cestě za svým primárním cílem, vstupem do politiky prostřednictvím volebního úspěchu v roce 2002, se představitelé PRAVÉ ALTERNATIVY (dále PA) nebrání spolupráci s levicově zaměřenými subjekty, s nimiž v některých případech jednájí a plánují společné akce, jak dokazuje např. společná účast stoupenců levicově i pravicově extremistických uskupení na demonstraci dne 26. července 2001 v Praze (demonstrace na podporu Slobodana Miloševiče).

PA vystupuje jako vlastenecky orientovaná organizace, postojе předáků této organizace však svědčí o jejím příklonu k neonacismu. Snahou PA je prosadit takové společenské a politické změny, které by vedly k omezení práv některých etnik a skupin obyvatel a k nadřazenosti bílé rasy. Nejbližším strategickým cílem představitelů PA je získat co nejširší členskou základnu, podporu veřejnosti a uspět v parlamentních volbách v roce 2002.

Vlastenecká fronta v průběhu roku 2001 pokračovala v aktivitách zaměřených ke vzniku nové politické strany pod názvem NÁRODNÍ SJEDNOCENÍ (NSJ). Přípravnému výboru se podařilo shromáždit potřebný počet podpisů nutný pro zaregistrování politické strany na MV ČR, některé z údajů jsou však neúplné, a proto irelevantní z hlediska ustanovení § 6, odst. 2, písm. a) zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Přípravný výbor vydal informační zpravodaj pod názvem Otevři oči.

V roce 2001 se uskutečnilo několik koncertů skinheadských hudebních skupin s mezinárodní účastí jak na straně koncertujících skupin, tak na straně posluchačů. Oproti předchozímu roku dochází ke zvýšení počtu posluchačů přijíždějících na koncerty ze SRN. Zvýšený zájem o koncerty v České republice pramení mj. i z faktu, že v sousední SRN byla zakázána činnost organizace Blood & Honour, která velkou většinu koncertů organizačně zajišťovala.

V průběhu roku připravily jednotlivé organizace řadu společných akcí nebo se akcí pořádaných jinou pravicově extremistickou organizací účastnily

Levicový extremismus

Komunistická strana Československa (dále KSČ) zůstává i nadále politickou formací ideologicky zcela nekompromisně založenou na marxismu-leninismu, která jako svůj cíl deklaruje nastolení diktatury proletariátu v České republice. Činnost KSČ tak permanentně směřuje k zavedení totalitního systému potlačujícího lidská a občanská práva a svobody, neslučitelného s pluralitní demokracií a s koncepcí právního státu (tj. nadřazení práva nad státem).

KSČ se otevřeně přihlásila jako pokračovatelka předlistopadové KSČ. Na základě prohlášení generálního tajemníka KSČ Miroslava Štěpána lze oprávněně

předpokládat, že KSČ, která se deklaruje jako pokračovatelka totalitní politické strany označené § 2, odst. 2) zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, za organizaci zločinnou a zavrženíhodnou, se zúčastní voleb do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky v roce 2002.

KSČ byla zmítána vnitřními rozpory, které začaly po XIX. sjezdu a vyvrcholily svoláním XX. mimořádného sjezdu KSČ v roce 2001. Delegáti tohoto sjezdu rozhodli o sloučení KSČ s Československou stranou práce (ČSSP) a strana se oficiálně od tohoto sjezdu nazývá Komunistická strana Československa - Československá strana práce (KSČ - ČSSP). Do funkce předsedy (funkce generálního tajemníka byla zrušena) byl zvolen dosavadní tajemník severomoravské KSČ Ludvík ZIFČÁK.

Cílem KSČ - ČSSP je do deseti let převzít odpovědnost za stát a provést znárodnění významných podniků, které do listopadu 1989 patřily státu. KSČ - ČSSP v březnu podala žádost na MV ČR o registraci. Registrace nebyla do konce roku 2001 provedena.

Generální tajemník KSČ Miroslav ŠTĚPÁN rozkol bagatelizuje a odmítá.

Anarchoautonomní hnutí

Československá anarchistická federace (ČSAF) měla v roce 2001 více než tři desítky členů, z toho 10 na Slovensku, 10 v Praze; další jsou z jihozápadního, východního a moravského regionu.

Po celý rok probíhala diskuse o přípravách kampaní proti EU a NATO. Členové ČSAF se shodovali na tom, že se v současné době stále hůře organizují mezinárodní protestní akce typu S26 (protesty proti zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze v září 2000), protože jednotlivé státní složky jsou zkušenější a nechtějí aktivisty pouštět do cílové země. Podle členů ČSAF mají proto budoucnost „solidární akce“, které by pořádaly různé aktivistické skupiny ve stejný den v domácím prostředí.

Zástupci Federace sociálních anarchistů (FSA) se zúčastnili mezinárodního anarchistického kongresu ve Francii, který organizovala INTERNACIONÁLA ANARCHISTICKÝCH FEDERACÍ (IAF).

Koncem roku 2000 vznikl v neformální podobě ANARCHISTICKÝ ODBOROVÝ SVAZ ROVNOST (OS-R). OS-R podal na MV ČR žádost o zaregistrování, ale pro formální nedostatky v předložených stanovách dosud nedošlo k jeho registraci. Podle vyjádření zástupců FSA je vznik anarchistického odborového svazu vyjádřením politické teorie, podle které by bylo možné dosáhnout revoluční politické změny. K tomu je však podle nich zapotřebí revoluční organizace pracujících. Odborový svaz je její součástí. V budoucnu se OS-R chce orientovat na rozšiřování své působnosti, tj. zakládání závodních organizací na pracovištích a šíření anarchistických myšlenek mezi pracujícími. OS-R se hodlá zapojovat do různých stávek a protestů.

Antifašistická akce (AFA) v roce 2001 pořádala několik různě zaměřených protestních akcí nebo se zúčastnila podobných akcí pořádaných obdobně orientovanými uskupeními. V roce 2001 udržovala AFA kontakty na obdobně zahraniční skupiny, zejména v Německu, Dánsku a Švédsku. Se skupinami v Anglii je udržován kontakt spíše korespondenční.

V březnu 2001 se v Praze např. uskutečnila demonstrace anarchoautonomních aktivistů před objektem, ve kterém probíhal sjezd pravicové VRS. Důvodem protestu anarchoautonomů byla skutečnost, že do VRS vstoupila většina členů bývalé ultrapravicové organizace NA a někteří členové neonacistické organizace NO. Hlavním organizátorem demonstrace proti sjezdu VRS byla AFA. Na této demonstraci byli kromě AFA a ČSAF také přítomni členové a sympatizanti ČESKOSLOVENSKÉHO ANARCHISTICKÉHO SDRUŽENÍ (ČAS), Organizace revolučních anarchistů-Solidarita (ORA) a FSA. Demonstrace se stala jedním z posledních pokusů o násilné vystoupení hromadného charakteru.

Výsledkem diskusí o další činnosti Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG) byla nakonec její transformace na „koordinační a informační platformu, která nebude mít žádné výstupy navenek a bude umožňovat, aby se jednotlivé aktivistické skupiny navzájem informovaly o svých plánech a své činnosti,.. To znamená, že z INPEG zůstalo víceméně pouhé jméno a že jednotlivé skupiny se začaly více věnovat sobě a svým vlastním problémům. Význam INPEG se minimalizoval a platforma se pomalu ztrácí ze scény. Nelze však ani vyloučit její jisté oživení za účelem, pro který byla založena, tj. zorganizování a řízení jediné protestní akce.

INPEG nebude platformou pro kampaň proti NATO ani se nebude podílet na mezinárodní protestní kampani proti EU. Podle představitelů INPEG je smyslem platformy boj proti globalizaci jako takové, zejména proti globalizaci ekonomické, kdežto EU je regionální politicko-ekonomická struktura. Kampaň proti EU proto budou organizovat české anarchistické skupiny, zvláště ČSAF. Na konkrétní formě kampaně proti EU se ovšem anarchisté dosud nedohodli.

Jedním z hlavních cílů platformy Globalizujme odpor! (GO!) je organizace kampaně proti summitu NATO v Praze v listopadu 2002. GO! je nová česká antiglobalizační platforma vycházející z trockistické ideologie, kterou vytvořily organizace SOP, SOCIALISTICKÁ ALTERNATIVA ŽEN (SAŽ), SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA (SOSO) a HNUTÍ ZA SPRÁVEDLIVOU SPOLEČNOST A LÁSKU K BLIŽNÍMU (HSSLB). Platforma vznikla v červnu 2001 a zastřešovala účast českých občanů na demonstracích v Janově při zasedání G8. Na rozdíl od anarchoautonomů, kteří si nepřejí násilné protestní akce, vnímají trockisté antiglobalizační protesty jako novou formu antikapitalistického boje.

Nově vznikla trockistická a krajně levicová platforma STOP válce, která byla založena v souvislosti s akcí USA a jejich spojenců v Afghánistánu. Platformu STOP VÁLCE podporuje antiglobalizační platforma GO!, SOP, HSSLB,

HUMANISTICKÉ Hnutí (HH), SOSO, KOMUNISTICKÝ SVAZ MLÁDEŽE (KSM) a SOCIALISTICKÁ ALTERNATIVA BUDOUCNOST(SAB).

PŮSOBENÍ ZPRAVODAJSKÝCH SLUŽEB CIZÍ MOCI

Zpravodajské služby Ruské federace (ZS RF)

Od března roku 2000, kdy se prezidentem RF stal Vladimir Putin, se ruské ZS dočkaly určité renesance a těší se značné podpoře ze strany ruské vládní administrativy. Ruské ZS jsou totiž (s výjimkou GRU, která je v přímé správě Ministerstva obrany RF), přímo podřízeny pravomoci a kontrole prezidenta, který je nakloněn jejich zpravodajskému propojení, tak aby zajistil koordinaci jejich aktivit a efektivitu činnosti. Za vlády prezidenta Putina se ruské ZS, koordinované Radou bezpečnosti, staly nejdůležitější silovou složkou RF a neoficiálně uplatňují i obrovský vliv na proces politického rozhodování.

Zpravodajské a bezpečnostní služby Ruské federace

K ochraně vnitřní bezpečnosti RF slouží Federální bezpečnostní služba (FSB), Federální služba ochrany (FSO) a Federální pohraniční služba (FPS).

Za zahraniční zpravodajství RF zodpovídají Zahraniční zpravodajská služba (SVR), Vojenská zpravodajská služba (GRU), Federální agentura pro vládní komunikaci a informace (FAPSI) a Zpravodajské ředitelství Federální pohraniční služby (GFSP).

Zahraniční zpravodajská služba SVR

SVR je federální instituce s výkonnými pravomocemi, která spadá do pravomoci ruského prezidenta. Služba má přímou komunikační linku s prezidentem. Byla založena 18.12.1991 jako nástupce 1. správy KGB SSSR. Hlavním úkolem SVR je shromažďovat politické, ekonomické, vojenské a vědecko-technické informace v zahraničí. Vedle toho se SVR zabývá aktivními opatřeními, například šířením desinformací tak, aby ovlivnila mínění vedoucích představitelů v zahraničí, zejména na Západě, ve prospěch ruských politických stanovisek.

Rozsah zájmů SVR je velmi rozsáhlý, protože SVR se zajímá o všechny relevantní politické, ekonomické, vojensko-strategické a vědecko-technické informace. Mezi vysoké priority patří např. rozšiřování NATO, spojenecká politika ve vztahu k Balkánu či obranná politika EU.

Hlavní zpravodajské ředitelství Generálního štábu Ministerstva obrany GRU

GRU patří ke Generálnímu štábu Ministerstva obrany. Služba podává zprávy a je podřízena prezidentovi prostřednictvím ministra obrany. Nejdůležitější roli v úkolování GRU zřejmě sehrává Bezpečnostní rada, ve které mají klíčová ministerstva a zpravodajské a bezpečnostní služby své zástupce. V oblasti komunikační špionáže GRU těsně spolupracuje s fapsi.

Politika prezidenta Putina je zaměřena na rekonstrukci obranného průmyslu a podporu exportu zbraní. Pro rekonstrukci obranného sektoru a podporu vývozu

zbraní, je získávání informací o nejpokrokovějších zbrojních technologiích a mezinárodních odbytištích pro zbrojní vývoz rozhodující.

Federální agentura pro vládní komunikaci a informace fapsi

FAPSI (Feděralnoje Agenstvo Pravitělstvennoj Svjazi i Infomatsij) se objevila v roce 1991 jako nezávislý federální orgán s s výkonnou pravomocí. Tato agentura vznikla sloučením dvou správ KGB, a to 8. hlavní správy (bezpečnost komunikace) a 16. správy KGB (komunikační příjem). FAPSI je ruský ekvivalent americké Národní bezpečnostní agentury NSA a spadá přímo pod pravomoc prezidenta RF.

FAPSI pracuje zejména v rámci RF, v zahraničí těsně spolupracuje s SVR a GRU. Podává denní zprávy přímo prezidentovi. Z celkového počtu zpravodajských informací přijímaných prezidentem pochází 80% od FAPSI.

FAPSI nepracuje jen pro státní a vládní instituce, ale také vykonává placené služby pro privátní zákazníky. Informace získané FAPSI jsou využívány v rámci vojensko-průmyslového komplexu, vědecko-výzkumnými institucemi a ruskými průmyslovými či obchodními firmami a bankovním světem.

V nedávné době FAPSI také zahájila operace v rámci státního a mezinárodního kryptografického trhu.

V oblasti „informační války,, plní FAPSI jak obranné, tak útočné úkoly. Na jedné straně hraje ústřední roli v ochraně ruské informační a komunikační sítě, na druhé straně se pokouší získat tajné informace infiltrováním se do vnitřních komunikačních systémů zahraničních společností a vládních institucí.

FAPSI také shromažďuje komunikační hardware, kryptologické algoritmy a další s tím spojený materiál, čímž se snaží udržet kontakt s posledním rozvojem pokrokových komunikačních technologií a bezpečnostních vynálezů a metod.

Zpravodajské služby některých dalších zemí

Zpravodajské služby Íránu

Byly podchyceny zpravodajské aktivity, jako např. shromažďování informací o dislokaci státních orgánů a důležitých objektů v Praze a ČR, ze strany íránského vojensko-leteckého přidělence.

Pokračují a objevují se nové aktivity íránských subjektů v ekonomické oblasti. Íránská strana má zájem především o přímé obchody mezi íránskými a českými podniky. Jsou uskutečňována konkrétní jednání v českých strojírenských firmách a dodávky strojírenského zařízení.

Spornou otázkou jsou nadále dodávky obráběcích technologií do Íránu, kde je zkoumáno podezření zejména z možného zneužití technologií pro zbrojní výrobu.

Zpravodajské služby Iráku

I přes signály, že dochází ke změnám v činnosti zpravodajských služeb Iráku, na území ČR aktivity těchto služeb nedoznaly změn. Po předchozím upozornění byl

v dubnu 2001 z ČR vyhoštěn 2. tajemník a konzul Al Ani Ahmed Khalil Ibrahim Samir pro činnost neslučující se s postavením diplomata.

V ČR byla po vyhoštění rezidenta pozice iráckých zpravodajských služeb výrazně ochromena, dílčí informace v současné době naznačují, že Iráčané ve své činnosti na území ČR pokračují.

Aktivity zpravodajských služeb Iráku v ČR byly arabskými sdělovacími prostředky komentovány tendenčně s tím, že jejich činnost byla namířena proti irácké opozici v zahraničí.

Součástí aktivit Iráčanů a několika českých podnikatelů byla snaha navázat obchodní vztahy ČR s Irákem. Iráčané pravděpodobně v tomto směru chtěli ovlivnit ČR, aby byla stoupencem zmírnění sankcí Rady bezpečnosti OSN vůči Iráku. V obchodní oblasti nelze zatím plně potvrdit, že Irák využívá třetí země a firmy osob z těchto zemí k zajišťování potřebných dodávek.

INFORMACE O ČINNOSTECH, JEJICHŽ DŮSLEDKY MOHOU OHROZIT BEZPEČNOST NEBO VÝZNAMNÉ EKONOMICKÉ ZÁJMY ČESKÉ REPUBLIKY

Nadále probíhá transformace české ekonomiky. Probíhající privatizace a restrukturalizace jsou charakterizovány velkými přesuny majetku. Obecně lze situaci v české ekonomice charakterizovat jako mírně se zlepšující. Poměrně kladně lze hodnotit pokrok v restrukturalizaci a privatizaci bankovníctví, naopak negativně je hodnocena velká sanace řady bank ze státních prostředků.

Zpožďuje se restrukturalizace některých velkých hutních a průmyslových podniků, což se může negativně promítnout do projednávání kapitoly „Hospodářská soutěž“ během jednání před vstupem do EU. Tato jednání by měla být ukončena během roku 2002.

Řada průmyslových podniků se dostává do obtížné situace v důsledku nedostatku provozního kapitálu. Důvodem může být nedostatek zakázek, ale také neefektivní řízení těchto podniků nebo důsledky řešení situace v IPB. Mnoho špatných úvěrů se vztahuje k podnikům, které už jsou předmětem konkurzního řízení. S ohledem na omezená práva věřitelů - i zajištěných věřitelů - v konkurzu je hodnota těchto úvěrů velmi sporná. Hrozí riziko zneužití formou tunelování, podvodného prodeje aktiv nebo prodeje pod cenou spřízněným subjektům. Situace je řešena kapitalizací pohledávek institucemi v působnosti státu, restrukturalizací podniků a následným hledáním strategického partnera. Tyto kroky však vedou ke zvyšování zadluženosti státu. Subvenčních a revitalizačních aktivit v některých případech zneužívají pragmaticko-symbiotické skupiny počínaje aktivitami různých lobby, přes dysfunkci státní správy až po projevy organizovaného zločinu.

Ochrana ekonomických zájmů byla vládou zařazena mezi prvořadé priority. Šetření se týkají ekonomických zájmů státu jako celku i konkrétních oblastí ekonomiky ČR. Jednalo se např. o prověření subjektů zainteresovaných na zapojení do mechanismu deblokace pohledávek ČR vůči zahraničí. V rámci

jednotlivých odvětví ekonomiky byla pozornost zaměřena především na subjekty, na jejichž restrukturalizaci a připravovanou privatizaci je stát nucen vynaložit určité finanční prostředky. BIS např. provádí ověřování bezúhonnosti konkrétních osob jmenovaných do významných funkcí nebo nominovaných k zastupování státu v průmyslových podnicích. Šetření jsou vedena tak, aby byla poskytnuta co nejobjektivnější obraz vybraných oblastí české ekonomiky a její schopnosti přizpůsobit se kritériím pro vstup do EU. Cílem šetření je poskytnout oprávněným příjemcům informace důležité pro jejich rozhodování, zejména v případech privatizace.

Dalším cílem je odhalovat případy různých nestandardních finančních operací. BIS věnuje svou pozornost především netransparentním subjektům, zejména takovým, které záměrně zatajují svoji vlastnickou strukturu. Tyto subjekty se na území ČR snaží podnikat (významněji v bankovním sektoru a na kapitálových trzích), vstupovat do významných oblastí ekonomiky nebo jinak v ČR investovat peníze nejasného původu. Rovněž jde o subjekty (skupiny osob) propojené na mezinárodními finančními korporacemi, které používají výhod off-shore zón k netransparentním a nestandardním finančním operacím, které vykazují prvky podvodného jednání.

BIS se zabývá oblastí bankovníctví a finančního sektoru s cílem získat informace o činnosti finančních skupin, které mohou nestandardními postupy dosáhnout destabilizace zmíněného sektoru, např. zneužíváním státních dotací. Vzhledem k charakteru této problematiky spolupracuje BIS rovněž s institucemi působícími v oblasti bankovníctví, financí, kapitálových trhů a specializovanými útvary Policie ČR.

BIS v souladu se zákonnou působností průběžně zabezpečovala informace v problematice jaderné energetiky a elektroenergetiky, plynárenství, ropy a ropných produktů a telekomunikací. Šetření bylo zaměřeno především na nestandardní jevy, jež by provázely přípravné postupy na privatizaci těchto odvětví a prověrku subjektů ucházejících se jednotlivé podniky.

Existuje riziko, že veřejné finance se stanou destabilizujícím prvkem české ekonomiky, a to navzdory dosavadním finančním přínosům z privatizace. Problém se nadále skrývá ve vyřešení značného balíku problematických aktiv, která byla převedena na Konsolidační banku (od 1.9.2001 Českou konsolidační agenturu).

Konkursy a restrukturalizace podniků mohou vést ke zvýšení nezaměstnanosti na straně jedné a k neoprávněnému obohacování se správců konkursní podstaty (eventuelně osob s nimi spojených) na straně druhé.

Pokračují aktivity tzv. vlivových skupin, které se snaží ovlivnit státní sféru ve svůj prospěch, s tím souvisí negativní hodnocení výše korupce v ČR zahraničními institucemi.

Obchod s vojenským materiálem

Zájem BIS v problematice zpravodajské ochrany zbrojních výrobních kapacit, obchodu se zbraněmi a vojenským materiálem byl v roce 2001 zaměřen do několika oblastí.

Prvním byla výroba zbraní a munice pro civilní a vojenskou potřebu. Zde se BIS soustředila především na potencionálně rizikové společnosti, k nimž se řadí zbrojovky a další podniky, vyrábějící zbraně či munici, jako jsou např. různé strojírenské závody, u nichž mohlo dojít k nedovolené, nebo nekontrolované manipulaci s vojenským materiálem.

BIS zaznamenala poptávku různých zahraničních subjektů u českých společností, kde by mohlo hrozit potencionální riziko nelegální manipulace s vojenským materiálem.

Velmi citlivým a značně medializovaným problémem bylo zadržení letadla IL 76 v Bulharsku, související se společností Thomas CZ.

Další oblastí zájmu BIS byly aktivity společností či osob nemajících patřičné povolení Ministerstva průmyslu a obchodu ČR pro obchod s vojenským materiálem.

BIS prováděla šetření k osobám v rizikových podnicích v souvislosti s bezpečnostními prověrkami podle zákona č. 148/1998 a zpracovávala stanoviska k vydání povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem žádajícím společnostem dle zákona č.38/1994 Sb., stanoviska k personálním změnám ve statutárních orgánech společností po vydání předmětného povolení a stanoviska k udělení výjimek dle zákona č.288/1995 Sb., pokud jde o zakázané zbraně, zakázané střelivo a zakázanou vojenskou munici.

Proliferace

Pod pojmem proliferace rozumíme jak šíření jaderných, chemických a biologických zbrojních systémů a jejich nosičů, tak prostředků k jejich výrobě, tzn. strategický materiál, technologie, know-how a zboží dvojího užití (dual-use). Existence řady mezinárodních úmluv o zamezení šíření zbraní hromadného ničení a ustanovení tzv. mezinárodních kontrolních režimů na různé materiály a zařízení, související s jadernými, chemickými a biologickými zbraněmi sice značně ztížily, ale zcela nezastavily jejich šíření. Úkolem zpravodajských služeb je eliminovat toto riziko na minimum.

Základním zájmem ČR je účastnit se mezinárodní regulace vývozu a zamezit šíření zbraní hromadného ničení. ČR je signatářem řady mezinárodních dohod, které se vážou k této problematice. ČR je řádným členem tzv. Australské skupiny, zabývající se zejména problematikou chemických a biologických bojových látek, a patří mezi zakládající členy tzv. Wassenaar Arrangement, která umožňuje výměnu informací o transferech zbraní a některých technologií a spolupráce v rámci tohoto ujednání omezuje jejich hromadění. Reálná schopnost zajistit dodržování těchto dohod má zásadní význam: jde o získání a

udržení mezinárodního kreditu, a s tím související vysoké úrovně mezinárodní technické kooperace; obecně vzato začlenit se mezi vyspělé evropské země v rámci EU.

V ČR je problematika proliferace legislativně řešena zákonem č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům. Veškeré zboží podléhající kontrolnímu režimu je podrobně specifikováno v "Seznamu kontrolovaného zboží", vydaném jako příloha k vyhlášce MPO ČR č. 43/1997, již se provádí výše zmíněný zákon č. 21/1997 Sb. Jednotlivé případy exportu, či importu kontrolovaného zboží povoluje Licenční správa MPO ČR.

V problematice jaderné proliferace BIS věnuje pozornost zejména strategicky významným, mezinárodně kontrolovaným komoditám, vývozu služeb expertů, obchodu s pokročilými technologiemi a také účasti českých firem a osob na primárně mírových projektech, pokud existuje podezření z následného zneužití získaných technologií nebo technických poznatků.

Podle BIS byl v posledních letech zaznamenán pokles případů pašování jaderného materiálu. Získané poznatky v této problematice zatím jednoznačně ukazují, že většinu zachycených ilegálních nabídek o obchodování s tzv. strategickými jadernými materiály typu červené rtuti nebo izotopu osmia 187 tvoří především pokusy o podvod. V souvislosti s organizovaným zločinem se také může jednat o praní peněz.

V oblasti proliferace chemické a biologické se BIS zajímá o snahy určitých zemí o vývoj a výrobu chemických a biologických bojových látek a o získání jejich nosičů, umožňujících jejich vojenské využití. Chemická proliferace je oblastí, ve které je řada technologií zaměnitelná s vybavením pro průmyslovou výrobu (např. léčiv, hnojiv, drog).

Události na světové scéně v roce 2001, tj. teroristické útoky na USA, změnily pohled na problematiku proliferace. V minulých letech byl kladen důraz primárně na kontrolu citlivého materiálu a technologií, které by mohly směřovat do rizikových států, či oblastí ozbrojených konfliktů. Riziko teroristického zneužití, nebo zneužití k páčání trestné činnosti bylo považováno za nikoliv bezvýznamné, avšak v žádném případě dominantní. Z vyhodnocení nových poznatků se jeví možnost použití zejména chemických a biologických zbraní teroristickými skupinami jako reálná. Výroba komponent zbraní hromadného ničení může být pro teroristy dostupná a náklady mohou být nižší než v případě konvenčních zbraní. Řada informací pro výrobní postupy je známá, prezentovaná v otevřených zdrojích a k přípravě vysoce toxických látek je potřebné laboratorní vybavení a zařízení, které svým rozsahem a možnostmi utajení může zůstat stranou mezinárodních i státních kontrolních mechanismů. Jedná se z velké části o technologie, které jsou využívány v civilním průmyslu, např. farmaceutickém, potravinářském.

Z toho vyplývá, že BIS a další zpravodajské služby musí nově věnovat pozornost nejen akvizičním snahám rizikových států, ale také nákupům těchto komodit ze strany neformálních nebo nelegálních uskupení. Proliferace jako globální riziko vyžaduje zvýšenou pozornost a úzkou spolupráci zpravodajských služeb jednotlivých států.

Organizovaný zločin

Organizovaný zločin není pouhé seskupení zločinců vytvořené za účelem páčání trestné činnosti, ale kriminální činnost je zde pouze prostředkem. Konečným cílem organizovaného zločinu je získání moci, a to jak ekonomické, tak politické. Zločinecké struktury používají k dosažení cíle jakýchkoliv prostředků, často i velmi brutálních. Organizovaný zločin je univerzální bezpečnostní riziko, jehož expanze destabilizuje světový hospodářský systém a v některých státech i politický systém. Působí bez ohledu na hranice státu a právě jeho mezinárodní působnost v současném světě budí velké obavy.

Zločinecké organizace jsou většinou vytvářeny na základě etnické, jazykové či sociální sounáležitosti. Organizované skupiny zločinců jsou různě seskupeny, počínaje poměrně volným sdružením a konče dokonalými organizacemi s vypracovaným organizačním řádem. Charakteristickým rysem je požadavek přísné disciplíny a dodržování pravidel konspirace. Zločinecké organizace působící na území České republiky mají rozdílnou strukturu, každá taková organizace má jinou podobu, hierarchii, jiné vazby na okolí. Je známo, že etnické skupiny žijí v cizí zemi uzavřeně a že je obtížné mezi ně proniknout.

Na území, které organizované zločinecké skupiny kontrolují, se projevují všechny druhy tradiční trestné činnosti (vydírání, prostituce, krádeže, obchod s drogami, praní špinavých peněz, atd.). Dochází k průběžnému zvyšování kvality působení skupin organizovaného zločinu, ke zlepšení jejich technického vybavení i využívání moderních komunikačních prostředků. Je postupně patrná změna z násilného charakteru činnosti směrem do ekonomické sféry za využití legálně i nelegálně získaných finančních prostředků.

BIS se zaměřuje na rozkrývání vnitřních a vnějších vazeb nejvyšších článků zločineckých uskupení, na poznatky k současným aktivitám a k budoucím záměrům. Především osoby napojené na nejvyšší struktury organizovaného zločinu se zabývají legalizací finančních prostředků pocházejících z kriminální trestné činnosti, tedy tzv. praním špinavých peněz. V tomto případě se jedná o latentní, vysoce nebezpečnou kriminalitu, kterou často doprovází korupce. Otevřenými kriminálními projevy se zabývají většinou osoby postavené níže v hierarchii zločinecké organizace a tyto poznatky jsou předmětem zájmu Policie ČR.

Na území ČR působí různé zahraniční zločinecké organizace, ale i uskupení vzniklá z domácích poměrů. Nejsilnější uskupení představují občané z bývalého SSSR, nejčastěji Rusové a Ukrajinci. V tomto případě hovoříme o ruskojazyčném organizovaném zločinu. Dále jsou v ČR působí asijský organizovaný zločin, který

je zastoupen převážně Vietnamci a čínskými zločineckými organizacemi (triády). Další skupiny organizovaného zločinu jsou tvořeny zejména občany bývalé Jugoslávie, Albánci a komunitou z arabských zemí.

Ruskojazyčný organizovaný zločin

Ruskojazyčné organizované skupiny, které vznikly na území bývalého SSSR a původně se orientovaly na kriminální činnost, se rychle přizpůsobily novým podmínkám. Získávají finanční prostředky jak známými osvědčenými cestami kriminálního charakteru, tak rozmnožují již získaný kapitál cestou obchodních aktivit, vstupem do zahraničních společností či do bankovního sektoru.

Z ruskojazyčných organizovaných skupin v ČR působí zejména Ukrajinci a Rusové, byl zaznamenán výskyt osob z Čečenska či Dagestánu. Jsou organizováni v zločineckých strukturách, tzv. brigádách. Z oblasti RF zde působí např. Solncevská organizace, z oblasti Ukrajiny Mukačevská a Luhanská brigáda. Ruští podnikatelé investovali značný kapitál do nákupu nemovitostí. Jejich majiteli se tak v některých případech stávají právnické subjekty, ve kterých jsou zastoupeni občané bývalého SSSR. V řadě jiných případů za nákupem nemovitostí stojí občané ČR s kapitálem získaným od občanů Ruska, Ukrajiny apod.

Za zcela zásadní BIS považuje získat informace o investicích, které mají původ v nelegálních aktivitách nebo přicházejí z rizikových oblastí, kde ruskojazyčný organizovaný zločin působí. Vysoké zisky vytvářejí možnost financování obchodů nejrůznějších druhů, které mohou vyvolávat závislost celých odvětví hospodářství na ilegálních kapitálových proudech a ve svých důsledcích destabilizovat společenský a politický systém jak v jediném, tak i v řadě států ekonomicky provázaných současně.

Asijský organizovaný zločin

BIS zaměřuje svou pozornost na ty osoby asijského vzhledu, které jsou podezřelé z napojení na mezinárodní organizovaný zločin, případně byl zjištěn jejich zájem o kontrolované druhy zboží, jako jsou zbraně, zbraňové komponenty apod. Sledováno je také napojení Asiatů na jednotlivé extrémistické organizace v ČR.

Na území ČR působí především organizované skupiny Číňanů, Severokorejců a Vietnamců. Zaměřují se v první řadě na organizování ilegální migrace a s ní spojené druhy kriminální činnosti, dále na ekonomickou kriminalitu, na získávání kontrolovaných druhů zboží, vydírání apod.

Byla zjištěna spolupráce Číňanů, Vietnamců a Rusů při organizování nelegální migrace za využití diplomatických pasů Mongolska.

Byly konkretizovány poznatky k provádění legalizace některých pozměněných nebo falešných čínských dokladů nutných pro vystavení víz ČR, povolení k pobytu v ČR, popř. k cestování do ČR.

Nelegální migrace

Ve spolupráci s Policií ČR byla v říjnu 2001 důrazně završena opatření proti afghánským organizátorům nelegální migrace v ČR. Podstatná část těchto osob byla zadržena, další související struktury byly paralyzovány v SRN.

Na území ČR operuje také skupina pákistánských organizátorů, která zajišťuje přepravu migrantů z Pákistánu, Srí Lanky a Indie do západní Evropy.

Současný pokles aktivit afghánských organizátorů nelegální migrace je v přímé souvislosti se změnou způsobu organizování převodů osob a peněz. Upadají na významu organizační centra v Praze, Moskvě a Kyjevě a hlavní organizační činnost se přesouvá do Peshawaru v Pákistánu. Největší zisky tak zůstávají v zemi odkud uprchlíci emigrují. Částka za přepravu z Pákistánu do SRN se pohybuje okolo 9.500 USD. V minulosti byla částka z Pákistánu do Moskvy 2.000 USD a z Moskvy do SRN za přibližně 4.000 USD. I přes pokles aktivit proudí množství zejména afghánských uprchlíků do Česka z Bulharska na tamní falešné (pozměněné) uprchlické pasy.

TERORISMUS

Na přelomu roku 2000 a 2001 se boj s terorismem v celosvětovém rozsahu orientoval na hrozby teroristických útoků, zejména proti zájmům USA a Izraele, v souvislosti s příchodem nového tisíciletí, napjatou situací v Izraeli a s přicházejícím muslimským svátkem ramadánem. Pozornost bezpečnostních orgánů a zpravodajských služeb byla soustředěna na islámské radikální organizace Usamy bin Ládina, Hizballah, Hamas a další působící v zemích severní Afriky, na Středním východě a na militantní palestinské organizace vystupující proti mírovému jednání mezi Izraelem a Palestinci. V tomto období nebyly zjištěny konkrétní teroristické akce.

Tragickým mementem pro celý svět se staly teroristické útoky v USA dne 11. září 2001. Útoky arabských teroristů, ke kterým byla využita dopravní letadla s cestujícími, byly namířené na World Trade Center v New-Yorku, proti Pentagonu ve Washingtonu a na přesně nspecifikovaný cíl v blízkosti Camp Davidu, tj. na ekonomické a vojenské symboly USA. V důsledku však útoky měly ohrozit širší prozápadně orientovanou společnost, zejména na americkém i evropském kontinentu. Široká vlna odsouzení terorismu, velké ztráty na životech a doprovodné materiální škody po celém světě vyvolaly odpor proti terorismu. Výsledkem a jediným prostředkem účinného boje proti terorismu, který ztratil omezený a regionální charakter, se stala mezinárodní politická, bezpečnostní, vojenská a ochranná ekonomická spolupráce. Vznik protiteroristické koalice a získání podpory v boji proti terorismu ze strany dalších zainteresovaných států byl základem pro globální opatření proti síti teroristické organizace Al - Kajda v čele s Usamou bin Ládinem a proti strukturám organizací, které na Usamu bin Ládinu mají vazby.

Vývoj situace v Afghánistánu, ztráta vládních pozic Talibanu v této zemi a vytlačení mezinárodních struktur sítě Al-Kajda z podstatné části afghánského území vedl ke ztrátě logistického a organizačního zázemí. Rozptýlení zbytku

organizačních struktur, skupin a jednotlivců, stále aktivní nebo „spící“, buňky radikálních islamistů a teroristů v mnoha zemích, je stále akutní hrozbou pokračování teroristických útoků proti zájmům a objektům nejenom USA, ale v současné době i proti zájmům zemí, které se ve větší či menší míře zapojily do akcí proti terorismu.

Celé období po 11. září 2001 bylo poznamenáno snahou plně odhalit možnosti, formy a prostředky teroristických uskupení. Výskyt bakterií sněti slezinné (antraxu) v poštovních zásilkách v USA, i když v pozdější době bylo potvrzeno, že jde o vnitroamerickou záležitost, vyprovokoval rozsáhlá celosvětová bezpečnostní opatření na úseku vývoje, kontroly výroby a distribuce vysoce nebezpečných biologických látek. Dosavadní analýzy poukazují na reálnost teroristického využití všech druhů zbraní hromadného ničení. Řada těchto předpokladů byla podložena dokumenty nalezenými v Afghánistánu. Důsledkem těchto zjištění bylo aktivizování všech stávajících opatření na úseku proliferace zbraní hromadného ničení a jejich nosičů.

Teroristické útoky z 11. září 2001 měly podstatný dopad i na ekonomiku USA a následně na ekonomiky ostatních států. Dotčena byla zejména oblast letecké dopravy, pojišťovnictví a finančních trhů. Byla přijata řada opatření směřujících k odstavení struktur terorismu od prostředků distribuce a získávání finančních prostředků. Všestranné aktivity USA a jeho spojenců v boji proti terorismu, podpořené stanovisky OSN, EU a NATO, mají globální a dlouhodobý charakter.

Situace v ČR

Od počátku roku 2001 bylo na území ČR vyhodnoceno jako odůvodněné nebezpečí ohrožení objektů zastupitelských úřadů Izraele, USA, Velké Británie a objektu Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL) v Praze.

V kontextu této situace byla realizována diplomatická opatření vůči aktivitám pracovníka ZÚ Iráku v Praze na území ČR. Zejména zpravodajské aktivity vůči RFE/ RL i po upozornění neustaly. V této souvislosti byl vyhoštěn z ČR diplomat - rezident irácké zpravodajské služby.

Na aktivity japonské a ruské části sekty Óm Šinrikjó zjištěné v roce 2000 navazovala kontrolní opatření zaměřená na včasné zjištění výskytu a aktivit příslušníků sekty v Evropě, včetně ČR.

Podstatným způsobem ovlivnilo přístup ČR k terorismu 11. září 2001, kdy došlo k výše uvedeným teroristickým útokům v USA. V rámci všech bezpečnostních orgánů ČR byla přijata adekvátní opatření aktivního zpravodajského, ochranného a preventivního charakteru. BIS sehrála podstatnou informační úlohu a zabezpečila základní úkoly při shromažďování informací o možnosti ohrožení bezpečnosti ČR, ohrožení bezpečnosti zahraničních partnerů, vyšetřování teroristických útoků v USA a o možném ohrožení ekonomických zájmů ČR v souvislosti s teroristickými aktivitami.

Teroristické útoky v USA vyvolaly širokou odezvu v ČR. Podstatná část společnosti, včetně muslimských komunit, teroristické akty odsoudila. Později

však byla hodnocení ze strany cizinců orientována na podmínky vzniku terorismu a úlohu USA v zahraniční politice vůči státům arabského světa. Část extrémních sil mimo odsouzení terorismu vystoupila s kritikou USA a vojenského přístupu k řešení otázky vlády Talibanu (spojence Usama bin Ládina a sítě Al - Kajda) v Afghánistánu.

Rezervovaný přístup byl zachován ze strany muslimských organizací v ČR. Některé internetové stránky s vazbami na Střední východ pokračovaly ve své propagační činnosti. Přebírání textů a materiálů z internetových stránek islámského radikálního hnutí Hizballah a Hamas svým obsahem nepřesáhlo úroveň z období před zářím 2001.

Nebylo potvrzeno, že by v ČR existovalo uskupení aktivně podporující islámský radikalismus nebo přímo teroristické akce. Průběžně je zjišťováno, že území ČR je využíváno osobami podezřelými z příslušnosti k radikálním islámským organizacím především k tranzitu do západoevropských zemí nebo ke kontaktům na komunitu žijící v ČR nebo s cizinci, např. ze SRN.

Vysoký stupeň ohrožení teroristickým útokem byl zaznamenán u objektu RFE/RL. Na základě tohoto faktu byla přijatá zásadní vojenská, zpravodajská a policejní opatření. Jednání o přestěhování RFE/RL z centra Prahy do méně exponovaných míst je pozitivním bezpečnostním prvkem. Novým aspektem, který může zvýšit riziko teroristických nebo jiných násilných akcí vůči objektům v ČR, je zahájení vysílání z Prahy do Afghánistánu. Z průběžných vlastních i zahraničních analýz vyplývá, že dalšími ohroženými objekty jsou zastupitelské úřady USA, Izraele a Velké Británie v Praze. Na stejné úrovni je věnována pozornost bezpečnostní ochraně vymezených státních a strategických objektů v ČR, zvláště objektům jaderných elektráren Temelín a Dukovany, chemických podniků apod.

Kromě nebezpečí šíření terorismu z islámských zemí severní Afriky a Středního východu byla analyzována hrozba aktivizace radikálních islámských sil v regionu Balkánských zemí. Souběžně byla monitorována situace v oblasti možné aktivizace radikálních uskupení, zejména palestinských, v souvislosti s násilnými akcemi Palestinců v Izraeli. Nebyly získány poznatky, které by signalizovaly bezprostřední ohrožení židovských objektů, náboženských míst či židovské komunity.

Podstatné úsilí bylo věnováno přehodnocení dostupných informací k dříve identifikovaným teroristům a shromažďování informací k teroristům, kteří provedli útoky v USA; prověřování možnosti školení cizinců - pilotů dopravních letadel v ČR; prověřování poznatků k terorismu získaných ze zahraniční spolupráce; aktualizaci přehledu o osobách arabského původu pohybujících se na území ČR, u kterých bylo nebo je podezření z příslušnosti k radikálním islámským a palestinským organizacím; prověřování skutečností souvisejících s výskytem provokačních letáků a anonymními výhružkami nebo oznámeními.

Po teroristických útocích ve Spojených státech, po nálezu antraxu na území USA a v zahraničí a po nálezů některých materiálů v Afghánistánu svědčících o přípravě dalších útoků, přetrvává nebezpečí, že teroristé použijí biologické a chemické zbraně. Ani ČR není proti tomuto ohrožení imunní.

Intenzivní opatření byla věnována problematice nelegální migrace a možnosti infiltrace radikálních islamistů a teroristů legální a nelegální cestou do Evropy, včetně ČR.

Na úseku ochrany významných ekonomických zájmů ČR byla přijata opatření k získávání informací a vyhodnocení rizikových oblastí, kde legální nebo nelegální logistické struktury podporující terorismus získávají nebo distribuují finanční prostředky, zbraně nebo produkty a technologie potřebné k výrobě zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Zkoumány jsou možnosti logistického propojení terorismu s organizovaným zločinem. Styčné body lze spatřovat na úseku obchodování s drogami (získávání finančních prostředků), obchodování se zbraněmi (zbraně hromadného ničení), padělatelství a pozměňování dokladů, praní špinavých peněz, organizování a využívání migrace atd.

.Přímým důsledkem široké mezinárodní platformy boje s terorismem bylo zvýšení důrazu kladeného na dodržování legislativy související se zahraničním obchodem s vojenským materiálem a v oblasti vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům. Navzdory těmto skutečnostem přetrvává trvalý zájem subjektů z rizikových zemí o zboží podléhající mezinárodním kontrolním režimům.

Důležitou součástí boje s terorismem je bezprostřední a rychlá výměna informací se zahraničními partnerskými službami. Nejpodstatnější spolupráce je realizována s americkou CIA a FBI, zpravodajskými službami států NATO a dalších zemí. Novým prvkem je informační spolupráce na úrovni struktur NATO.

Ochrana utajovaných skutečností a zajištění bezpečnostních prověrek podle zákona č. 148/1998 Sb.

V rámci zajištění bezpečnostních prověrek fyzických osob a organizací BIS úzce spolupracuje s NBÚ, zpravodajskými službami České republiky, orgány státu a organizacemi. V této oblasti také udržuje úzkou spolupráci s partnerskými zahraničními službami.

Proces činností BIS, jako jednotný celek opatření realizovaných od zadání šetření ze strany NBÚ až po výstupní stanovisko BIS zpět NBÚ, je stanoven vnitřními legislativními normami, které upravují způsob provádění opatření v rámci bezpečnostní prověrky navrhované osoby nebo organizace na základě žádosti NBÚ. Tyto legislativní normy stanovují mj. průběh šetření v BIS, rozsah prováděných opatření a evidovaných údajů v databázi prověřovaných subjektů, administrativní náležitosti prověřovacího spisu a manipulaci s ním, mechanismus vyrozumění v případě, že prověřovaná osoba, organizace je ve zpravodajském zájmu BIS. Dále jsou metodicky upraveny postupy pro realizaci šetření, které odpovídají jednotlivým vyžadovaným stupňům pro vydání

osvědčení. Metodicky je upraven i postup vedení bezpečnostního pohovoru, který vychází z minimálního standardu realizace opatření stanovených po vzájemné dohodě s NBÚ, a vyhodnocování šetření, v němž jsou aplikovány základní standardy NATO.

Personální kapacitu příslušníků BIS, kteří se podílejí na realizaci šetření v rámci bezpečnostních prověrek, je možno označit v současnosti za dostačující.

Jako velmi dobrá a bezproblémová je ze strany BIS i orgánů státu a organizací hodnocena nadále spolupráce BIS s bezpečnostními řediteli a tajemníky těchto subjektů v rámci realizace šetření k jejich zaměstnancům. Od počátku součinnosti byly zúčastněnými stranami nastaveny efektivní mechanismy spolupráce, jejichž prostřednictvím je také realizováno. Pozitivně lze hodnotit i nadále spolupráci v předmětné oblasti s partnerskými zahraničními službami. Nejuzší spolupráce, která zahrnovala i výměnu zkušeností a konzultace, byla v roce 2001 s polskou, maďarskou a slovenskou službou, a to především proto, že oblast ochrany utajovaných skutečností ve smyslu bezpečnostních standardů Organizace Severoatlantické smlouvy je u nich v obdobném stadiu aplikace a zároveň i vývoje jako v ČR.

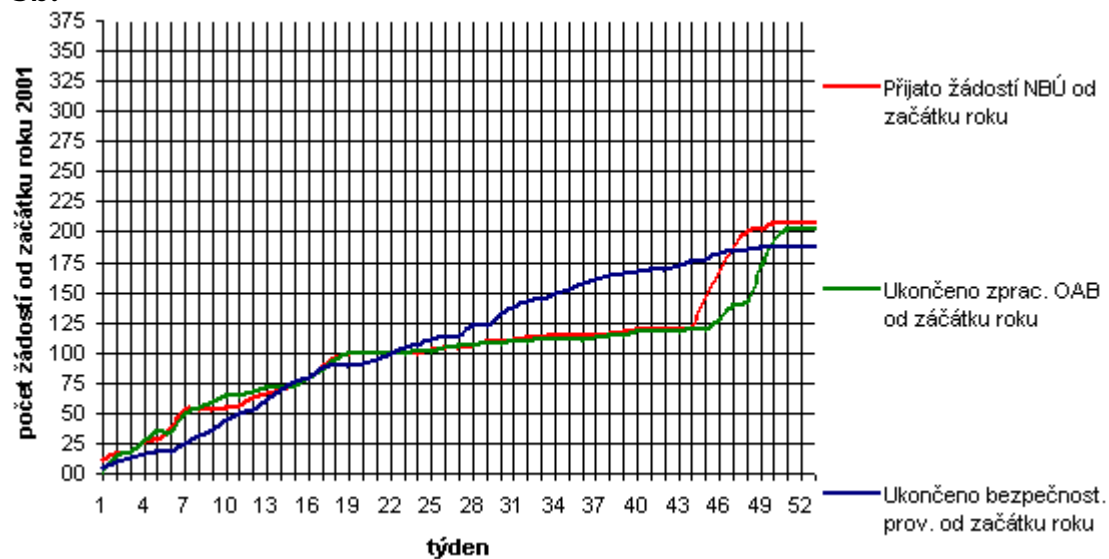
Nejintenzivnější komunikace v oblasti bezpečnostních prověrek probíhala i v roce 2001 s NBÚ, konkrétně s odbory personální a průmyslové bezpečnosti. Mj. byly konzultovány jednotlivé konkrétní případy bezpečnostních prověrek fyzických osob a organizací. Dále se jednalo o úpravách užívaných mechanismů součinnosti pro zefektivnění procesu bezpečnostní prověrky. Byly konzultovány návrhy změn zákona č.148/1998 Sb., vyvolané nálezem Ústavního soudu č. 322/2001 Sb., ve věci návrhů na zrušení některých ustanovení zákona č.148/1998 Sb. ze dne 12.7.2001.

Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku II. stoupně dle § 27 písm. d) a III. stoupně § 28 odst. 1 písm. b) zákona č. 148/1998 Sb., v evidencích BIS

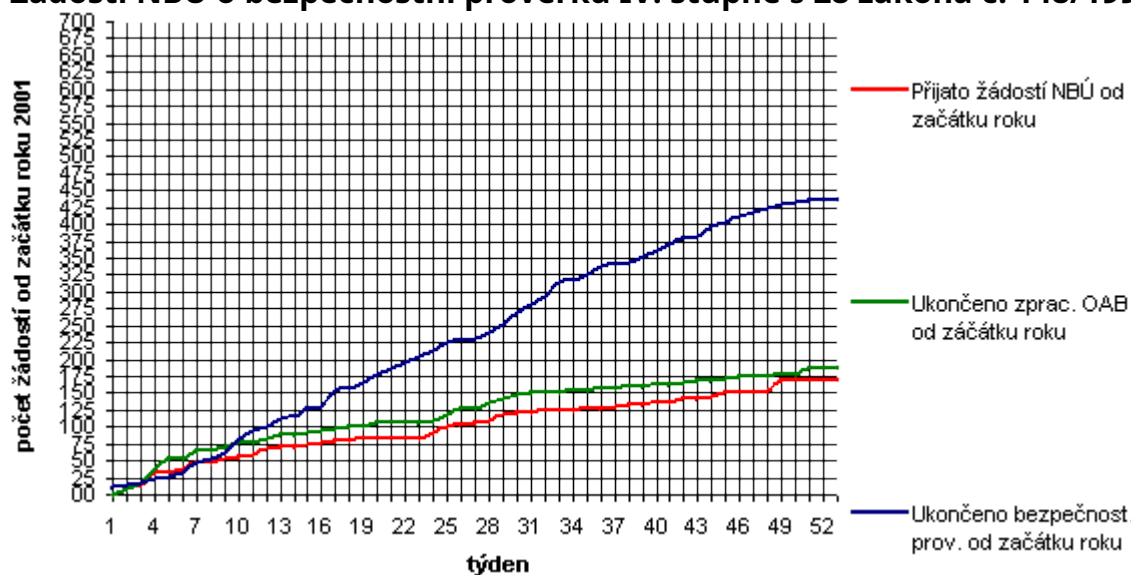
Rok 2001	Navrhovaných osob		Osob starších 18 let žijících s NO	
	Přijato	Ukončeno	Přijato	Ukončeno
Rok 1999	3912	3904	3588	3577
Rok 2000	8912	8789	6462	6300
Leden	646	750	671	726
součet od začátku roku	646	750	671	817
Únor	544	505	365	337
součet od začátku roku	1190	1255	1036	1154
Březen	878	745	577	513
součet od začátku roku	2068	2000	1613	1667
Duben	716	834	604	675
součet od začátku roku	2784	2834	2217	2342
Květen	06	45	09	57
součet od začátku roku	2790	2879	2226	2399
Červen	468	370	434	320
součet od začátku roku	3258	3249	2660	2719
Červenec	271	325	274	299
součet od začátku roku	3529	3574	2934	3018
Srpen	705	651	494	495
součet od začátku roku	4234	4225	3428	3513
Září	476	574	323	399
součet od začátku roku	4710	4799	3751	3912
Říjen	1006	1039	783	792
součet od začátku roku	5716	5838	4534	4704
Listopad	372	322	238	198
součet od začátku roku	6088	6160	4772	4902
Prosinec	549	594	482	525
součet od začátku roku	6637	6754	5254	5427
Zůstává zpracovat	14		0	

Přijato žádostí NBÚ v týdnu	00	10	04	18	02	04	08	02	05	02	04	08	03	02	03	01	03	00	03
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	00	10	14	32	34	38	46	48	53	55	59	67	70	72	75	76	79	79	82
Ukončeno zpracování OAB v týdnu	00	10	09	20	13	00	12	01	06	06	01	05	05	00	03	03	03	03	01
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	00	10	19	39	52	52	64	65	71	77	78	83	88	88	91	94	97	100	101
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	-11	07	06	13	09	-05	-02	-06	-03	-14	-12	00	-07	-04	-07	-01	-20	-01	-07
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	299	306	312	325	334	329	327	321	318	304	292	292	285	281	274	273	253	252	245
Ukončeno bezpečnost. prověrek v týdnu	11	03	03	07	04	05	14	07	09	20	13	05	12	04	10	04	23	04	08
Ukončeno bezpečnost. prov. od začátku roku	11	14	17	24	28	33	47	54	63	83	96	101	113	117	127	131	154	158	166
Týden roku 2001	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
Přijato žádostí NBÚ v týdnu	02	07	09	04	02	04	09	02	02	01	00	01	04	00	01	03	00	03	00
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	84	91	100	104	106	110	119	121	123	124	124	125	129	129	130	133	133	136	136
Ukončeno zpracování OAB v týdnu	00	03	08	09	01	07	08	06	01	02	00	01	01	03	01	02	01	03	00
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	107	110	118	127	128	135	143	149	150	152	152	153	154	157	158	160	161	164	164
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	-11	-05	-03	06	-03	00	-04	-14	-10	-11	-20	-02	-06	-09	-03	-02	-08	-06	-09
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	211	206	203	209	206	206	202	188	178	167	147	145	139	130	127	125	117	111	102
Ukončeno	11	08	11	03	04	07	12	20	11	13	20	03	07	12	04	04	09	09	09

Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku III. stupně § 28 zákona č. 148/1998 Sb.

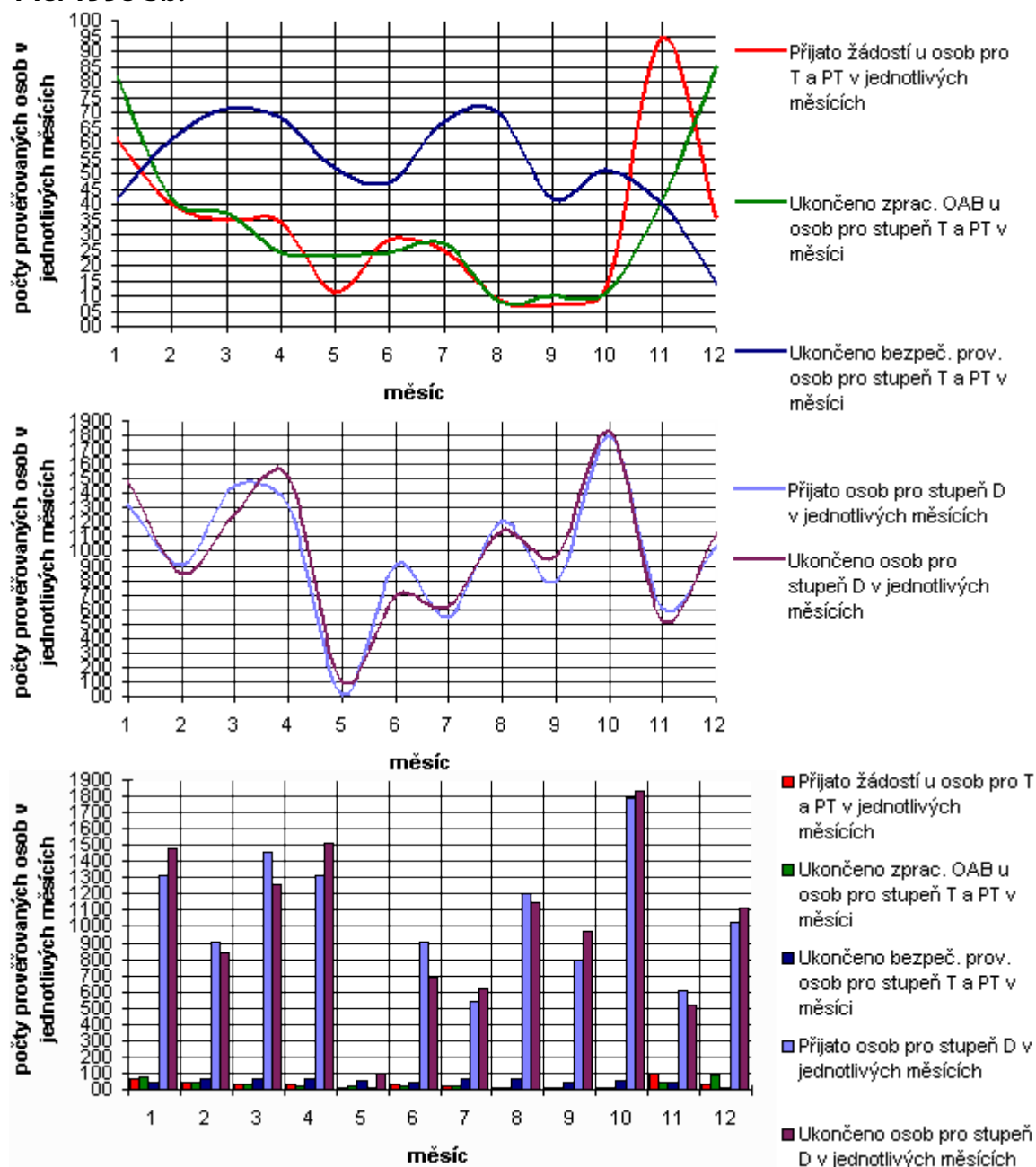
Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku IV. stupně § 28 zákona č. 148/1998 Sb.

Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku IV. stupně § 29 zákona č. 148/1998 Sb.

Týden roku 2001	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Přijato žádostí NBÚ v týdnu	12	04	02	08	02	10	15	00	00	01	03	06	03	04	03	07	09	07	03
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	12	16	18	26	28	38	53	53	53	54	57	63	66	70	73	80	89	96	99
Ukončeno zpracování OAB v týdnu	02	13	03	10	07	00	15	04	05	05	01	03	04	00	01	06	08	07	05
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	02	15	18	28	35	35	50	54	59	64	65	68	72	72	73	79	87	94	99
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	-03	08	00	06	06	-01	09	-03	00	-03	-03	-01	-04	-08	-06	03	-01	06	05
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	165	173	173	179	185	184	193	190	190	187	184	183	179	171	165	168	167	173	178
Ukončeno bezpečnost. prověrek v týdnu	05	05	03	04	01	01	06	07	05	08	04	04	08	08	07	03	09	01	00
Ukončeno bezpečnost. prov. od začátku roku	05	10	13	17	18	19	25	32	37	45	49	53	61	69	76	79	88	89	89
Týden roku	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41

Porovnávací grafy žádostí NBÚ o bezpečnostní prověrku osob dle zákona č. 148/1998 Sb.

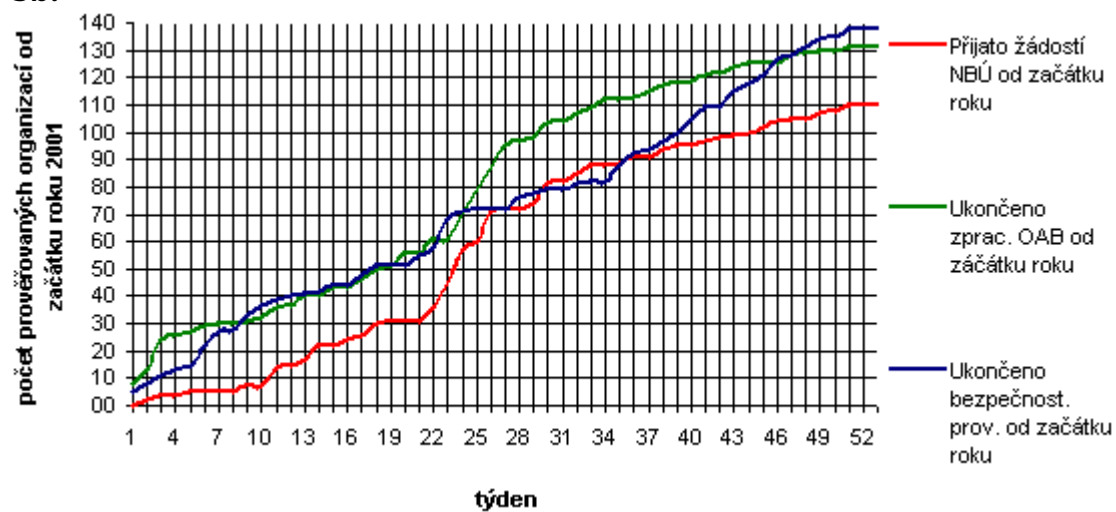
Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku organizace § 59 zákona č. 148/1998 Sb.

Týden roku 2001	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Přijato žádostí NBÚ v týdnu	00	02	02	00	01	00	00	00	02	00	07	01	02	05	00	02	02	04	01
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	00	02	04	04	05	05	05	05	07	07	14	15	17	22	22	24	26	30	31
Ukončeno zpracování OAB	08	05	11	02	01	02	01	00	01	01	04	01	03	00	03	00	03	04	01

v týdnu																				
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	08	13	24	26	27	29	30	30	31	32	36	37	40	40	43	43	46	50	51	
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	03	02	08	00	-01	-05	-04	-01	-04	-03	02	00	02	-01	01	00	-01	01	01	
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	72	74	82	82	81	76	72	71	67	64	66	66	68	67	68	68	67	68	69	
Ukončeno bezpečnost. prověrek v týdnu	05	03	03	02	02	07	05	01	05	04	02	01	01	01	02	00	04	03	00	
Ukončeno bezpečnost. prov. od začátku roku	05	08	11	13	15	22	27	28	33	37	39	40	41	42	44	44	48	51	51	
Týden roku 2001	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	
Přijato žádostí NBÚ v týdnu	09	12	03	11	01	00	02	07	01	03	03	00	01	02	00	03	01	00	02	
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	45	57	60	71	72	72	74	81	82	85	88	88	89	91	91	94	95	95	97	
Ukončeno zpracování OAB v týdnu	00	10	08	08	08	02	01	05	01	03	02	03	00	01	02	02	01	01	02	
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	61	71	79	87	95	97	98	103	104	107	109	112	112	113	115	117	118	119	121	
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	-10	07	07	08	08	-02	-01	04	01	01	01	03	-06	-03	00	-01	-02	-04	-02	
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	62	69	76	84	92	90	89	93	94	95	96	99	93	90	90	89	87	83	81	
Ukončeno bezpečnost. prověrek v týdnu	10	03	01	00	00	04	02	01	00	02	01	00	06	04	02	03	03	05	04	
Ukončeno bezpečnost. prov. od začátku roku	68	71	72	72	72	76	78	79	79	81	82	82	88	92	94	97	100	105	109	

Týden roku 2001	45	46	47	48	49	50	51	52	53										
Přijato žádostí NBÚ v týdnu	02	02	01	00	02	01	02	00	00										
Přijato žádostí NBÚ od začátku roku	102	104	105	105	107	108	110	110	110										
Ukončeno zpracování OAB v týdnu	00	00	03	01	01	00	01	00	00										
Ukončeno zprac. OAB od začátku roku	125	125	128	129	130	130	131	131	131										
Nárůst zpracování pro OBP a ZprSl. v týdnu	-03	-06	02	-02	-02	-01	-02	00	00										
Zpracováváno OBP a ZprSl. od začátku roku	73	67	69	67	65	64	62	62	62										
Ukončeno bezpečnost. prověrek v týdnu	03	06	01	03	03	01	03	00	00										
Ukončeno bezpečnost. prov. od začátku roku	121	127	128	131	134	135	138	138	138										
Týden roku 2001	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Přijato OAB jen pro šetření v evidenci BIS	00	00	00	00	00	03	03	00	00	00	01	01	25	12	10	11	00	14	04
Ukončeno šetření v evidencích BIS	01	00	02	01	00	00	01	01	01	02	00	00	05	08	06	04	24	06	03
Týden roku 2001	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
Přijato OAB jen pro šetření v evidenci BIS	01	01	03	00	00	00	05	00	02	00	03	00	02	00	00	03	02	01	02
Ukončeno šetření v evidencích BIS	04	04	01	02	01	01	04	01	03	02	02	04	01	01	00	02	03	02	02

Žádosti NBÚ o bezpečnostní prověrku organizace § 59 zákona č. 148/1998 Sb.

Bezpečnostní informační služba - P. O. BOX 1, 150 07 Praha 57 - e-mail: info@bis.cz